

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce na roky 2009 - 2015

OBEC ZÁDOR (Zádorháza)

Zádor 2009

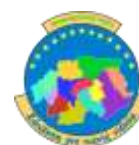

Zadávatel': Obec Zádor

Zhotovitel': Združenie pre rozvoj vidieka, Banská Bystrica

PhDr. Igor Pašmík

Rok spracovania 2009

OBSAH

ÚVOD	5
-------------	----------

ANALYTICKO-STRATEGICKÁ ČASŤ

I. AUDIT ÚZEMIA	8
1. Všeobecná charakteristika	8
1.1. Základné údaje	
1.2. História	
2. Prírodné zdroje	10
3. Ľudské zdroje	15
3.1. Demografická situácia obce	
3.2. Vzdelávanie, vzdelanosť obyvateľstva	
3.3. Vierovyznanie a národnostné zloženie	
4. Kultúra a spoločenský život	22
4.1. Pamiatky a tradície	
4.2. Spoločenský život	
5. Materiálne zdroje	24
5.1. Bývanie a bytový fond	
5.2. Infraštruktúra obce	
5.2.1. Základná a technická infraštruktúra a siete	
5.2.2. Občianska infraštruktúra a vybavenosť	
6. Ekonomické využitie zdrojov	30
6.1. Podnikateľská sféra	
6.2. Nezamestnanosť	
II. ANALÝZA SITUÁCIE V OBCI	32
7. SWOT analýza	32
8. Problémová analýza	33
9. Väzby na strategické dokumenty kraja	34
9.1. PHSR BBSK na roky 2007-2013	
9.2. ÚPN BBSK	
10. Potenciál územia	36
10.1. Rozvojový potenciál obce	
10.2. Disparity rozvoja obce	

III. STRATÉGIA ROZVOJA	40
11. Vízia a ciele	40
11.1. Vízia	
11.2. Ciele rozvoja	
12. Finančný rámec	42
12.1. Finančná náročnosť stratégie	
12.2. Zdroje financovania PHSR	

PROGRAMOVÁ ČASŤ

I. PROGRAM ROZVOJA	46
1. Priority a opatrenia programu rozvoja	46
II. IMPLEMENTČNÝ RÁMEC PROGRAMU	52
2. Zabezpečenie implementácie programu	52
2.1. Sociálno-ekonomické partnerstvo	
2.2. Inštitucionálne zabezpečenie implementácie programu	
2.3. Organizačné zabezpečenie implementácie programu	
3. Základný implementačný rámec programu	55
3.1. Indikatívny finančný rámec programu	
3.2. Realizačný rámec opatrení	
4. Monitoring	60
5. Časový harmonogram	61

ZÁVER	63
--------------	-----------

PRÍLOHY	65
----------------	-----------

1. Vázby na ÚPN BB kraja	66
2. Externé finančné zdroje	70

ÚVOD

Dôvody a ciele spracovania dokumentu

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) obce Zádor je základným programovým a výkonným dokumentom na úrovni obce v rámci partnerstva lokálnej samosprávy, podnikateľského sektora a mimovládnych organizácií z územia obce.

PHSR :

- navrhuje systematickú a funkčnú stratégiu trvalo udržateľného rozvoja obce zameranú na realizáciu všestranného ekonomického a sociálneho rozvoja,
- čerpá najmä zo znalosti miestnych aktérov a odborníkov, ktorí najlepšie poznajú miestne problémy, potreby a rozvojové možnosti obce,
- umožňuje partnerom spoluúčasť na programovaní, realizácii a kontrole stratégie ekonomického a sociálneho rozvoja obce,
- pomáha zvyšovať všeobecné povedomie o potrebách obce a celého regiónu

A./ Potrebu zabezpečenia PHSR ustanovuje zákon č. 539/2008 Z.z o podpore regionálneho rozvoja, ktorý ukladá obciam povinnosť spracovať Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja ako nástroja, pomocou ktorého sa uskutočňuje podpora regionálneho rozvoja.

B./ Je dôležitou podmienkou pre získavanie externých zdrojov, napríklad z EÚ, štátneho rozpočtu a pod., nakoľko možnosť žiadať o nenávratný finančný príspevok z týchto zdrojov je podmienená dokladovaním súladu projektového zámeru s prioritami schváleného PHSR obce.

C./ Je nástrojom zachovávaní kontinuity rozvojových zámerov obce a efektívneho využívania vlastných zdrojov a potenciálu.

Metodológia tvorby dokumentu

Programové a strategické plánovanie je metóda používaná na koordináciu jednotlivých činností, ktoré súvisia s plánovaním, realizáciou a vyhodnocovaním aktivít. Začína sa mapovaním územia, následnou analýzou, pokračuje definovaním cieľov, formulovaním programovej časti a spracovaním návrhu procesu implementácie stratégie.

Pri spracovaní strategického programu boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 – nariadenie o štrukturálnych fondoch. Vypracovaný dokument rešpektuje Národný strategický referenčný rámec SR na roky 2007 – 2013,

a Program rozvoja vidieka, ktoré sú programovacími dokumentmi na čerpanie finančných zdrojov z fondov EÚ. Program rozvoja obce bezprostredne nadväzuje na PHSR Banskobystrického samosprávneho kraja a ďalšie programové dokumenty spracované na úrovni kraja, ako je Diverzifikovaná regionálna politika BBSK, ÚPN BB kraja a pod.

Samotná vnútorná štruktúra programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je spracovaná v súlade s ustanoveniami § 8 zákona č. 539/2008 Z.z. a tvoria ho dve základné časti:

- Analyticko-strategická časť
- Programová časť.

V roku 2004 ako súčasť spracovaného Sociálno–ekonomického rozvojového plánu Mikroregiónu Dolný Gemer (Innova oz, Rimavská Seč a Fundament oz, Rimavská Sobota.) bola spracovaná čiastočne aj rozvojová stratégia Obce Zádor. Toto spracovanie však v súčasnosti už nenapĺňa potreby obce, ako aj legislatívne podmienky kladené na rozvojový dokument obce, ciele a priority rozvoja už neodrážajú špecifické potreby obce. V roku 2009 bol na základe požiadavky obce spracovaný komplexný samostatný PHSR.

ANALYTICKO - STRATEGICKÁ ČASŤ PHSR OBCE ZÁDOR NA ROKY 2009 - 2015

Zádor 2009

I. AUDIT ÚZEMIA

1. Všeobecná charakteristika

1.1. Základné údaje

Základné údaje:

Názov kraja:	Banskobystrický
Okres:	Rimavská Sobota
R.ZMO:	R-ZMO Gemera a Malohontu
Mikroregión:	Dolný Gemer
Číslo ŠUJ:	515817
Katastrálne územie:	871 729 Zádor
PSČ:	980 42 (pošta Rimavská Seč)
Rok založenia:	1327
Rozloha:	3,46 km ² (3 463 171 m ²)
Počet obyvateľov:	137
z toho ženy	79 (57,66%)
z toho muži	58 (42,34%)
Hustota osídlenia:	36,60 obyv./km ²
Nadmorská výška:	164 m.n.m.
Najvyšší bod:	197 m.n.m. vyvýšenina v severovýchodnej časti katastra
Najnižší bod:	158 m.n.m. - južná hranica katastra obce / rieka Blh
Zaradenie v póloch:	mimo pólov rastu

Spádovosť obce:

Sídlo matričného úradu	Rimavská Seč
Sídlo pracoviska daňového úradu	Tornaľa
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia PZ	Rimavská Seč
Sídlo Okresného súdu	Rimavská Sobota
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Rimavská Sobota o
Sídlo pracoviska obvodného úradu	Rimavská Sobota
Sídlo Územnej vojenskej správy	Banská Bystrica
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Bátka
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Rimavská Sobota

Poloha obce

Obec Zádor (Zádorháza) leží v strede južnej časti Slovenska, v juhovýchodnej časti Banskobystrického kraja v južnej časti Rimavskej kotliny na nive rieky Blh.

Poloha obce v rámci Slovenska a Banskobystrického kraja.

Podľa členenia územných štatistických jednotiek patrí územie obce do okresu Rimavská Sobota. Historicky je súčasťou regiónu Gemer a z hľadiska vnútorného členenia BB kraja patrí do vidieckeho subregiónu Gemer - Malohont a je členom Mikroregiónu Dolný Gemer.

Hranica katastra susedí na severe s katastrom obce Ivanice, západná hranica je spoločná s obcou Rimavská Seč; južná hranica katastra hraničí s obcou Číž a celá východná časť katastra je tvorená hranicou s katastrom obce Chanava.

Poloha katastra obce v rámci okresu a mikroregiónu:

Širšie územné vzťahy

Nadradeným ťažiskom osídlenia pre obec Zádor je **lučenecko-rimavskosobotské ťažisko druhej úrovne nadregionálneho významu** rozvíjajúce sa okolo sídiel Rimavská Sobota a Lučenec. Väzby riešeného územia smerujú do mesta Rimavská Sobota (22 km) ako sídla okresného významu a do Banskej Bystrice (126 km), sídla krajského významu. Okresné sídlo Rimavská Sobota tvorí v štruktúre osídlenia Slovenska centrum osídlenia nadregionálneho významu. Obec je napojená na **cerovskú sídelnú rozvojovou osou** rozvojovú os: Filákov – Rimavská Seč – hranice Maďarská republika **pohronskou**, s ťažiskom celoštátneho významu Banská Bystrica – Zvolen, ktorá zároveň zabezpečuje širšie väzby.

1.2. História

Prvá písomná zmienka o obci pochádza z r. 1372. Postupne mala obec názvy: 1372 Zadorháza; 1920 Zádorčie; 1927 Zádor / maďarsky Zádorháza. Obec bola pôvodne vo vlastníctve Széchyovcov a Koháryovcov, neskôr patrila rodine Coburgovcov. V neskoršom období sa zmenila na zemiansku obec a mala viacerých zemepánov. V roku 1566 ju Turci vyplienili a spustošili a zaviazali k poplatkom a dodávke potravín a dreva. Po 16. storočí obec postupne vlastnilo až 29 zemianskych rodov. Zádor sa stal zemianskou obcou. V roku 1828 žilo v 33 domoch 275 obyvateľov, ktorí sa zaoberali poľnohospodárstvom. V roku 1837 mala 139 obyvateľov.

V rokoch 1938-1944 bola obec pripojená k Maďarsku

2. Prírodné zdroje

Prírodné charakteristiky

Zádor – malá obec ležiaca v nive rieky Blh v blízkej vzdialenosti prírodných kúpeľov Číž, v ochrannom pásme liečivých vôd týchto kúpeľov.

Geomorfológia		
Litostratigrafická jednotka	neogén	sivé vápnité prachovce (lučenské súvrstvie); eger
Geochemický typ hornín	ílovce	
Geomorfologická jednotka	sústava	Alpsko-himalájska
	podstava	Karpaty
	provincia	Západné Karpaty
	subprovincia	Vnútorne Západné Karpaty
	oblasť	Lučensko-košická zníženina
	celok	Juhoslovenská kotlina
	podcelok	Rimavská kotlina
	časť	Gemerské terasy

Klimatické podmienky	
Priemerná teplota vzduchu v januári	-4 až -3°C
Priemerná teplota vzduchu v júli	19 až 20°C
Priemerná ročná teplota vzduchu	9 až 10°C
Priemerný počet vykurovacích dní	210 - 220
Priemerné úhrny zrážok v januári	30-40 mm
Priemerné úhrny zrážok v júli	60-80 mm
Priemerné ročné úhrny zrážok	550-600 mm
Počet dní so snehovou prikrývkou	40-60
Inverznosť územia	silne inverzné
Prevládajúci smer a rýchlosť vetra	sv; 3,31-4,2 m/s
	v; 2,41-3,20 m/s
	jz; 2,91-3,50 m/s

Hydrogeologické pomery	
Hlavné povodie	Slaná
Odtok	26%
Výpar	74%
Prietočnosť a hydrogeologická produktivita	mierna ($T = 1.10^{-4} - 1.10^{-3} \text{ m}^2 \cdot \text{s}^{-1}$)
Hranice, zlomy a presunové línie	zistený dôležitý zlom
Okolie rieky Blh	
Hydrogeologický región	kvartér Rimavskej kotliny
Určujúci typ priepustnosti	medzizrnová
Ostatné lokality katastra	
Hydrogeologický región	neogén východnej časti Rimavskej kotliny a Blžská tabuľa
Určujúci typ priepustnosti	puklinová

Pôdne charakteristiky	
Pôdny typ	čiernice
Pôdna jednotka	čiernice glejové, sprievodné čiernice kultizemné a gleje; z karbonátových a nekarbonátových aluviálnych sedimentov;
Pôdny typ	pseudogleje
Pôdna jednotka	pseudogleje nasýtené z polygenetických hĺn, sprievodné čiernice glejové prekryté
	v jv časti katastra pseudogleje modálne, kultizemné a luvizemné nasýtené až kyslé, zo sprašových hĺn a svahovín

Fytogeograficko-vegetačné členenie	
Zóna	dubová
Podzóna	horská
Oblasť	sopečná
Okres	Juhoslovenská kotlina
Podokres	Rimavská kotlina
Obvod	južný
Zoogeografické členenie: Terestrický biocyklus	
Provincia	provincia stepí
Úsek	panónsky úsek

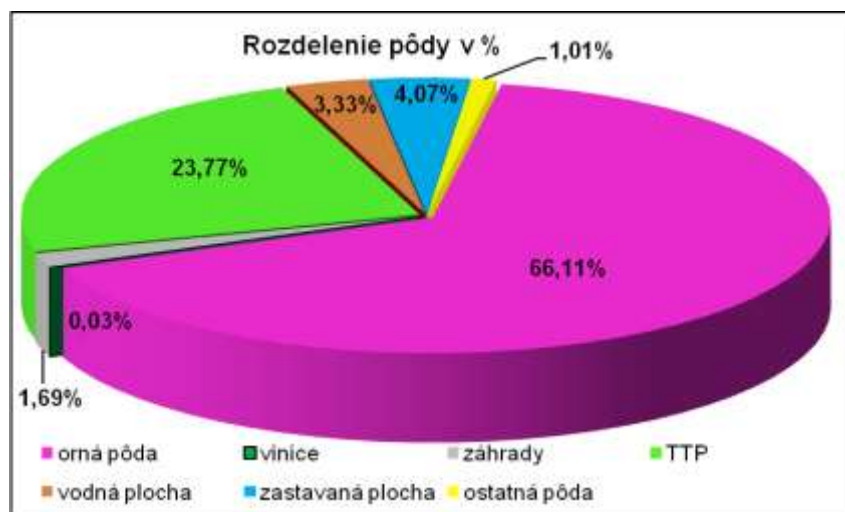
Sumarizácia prírodných podmienok	
Vertikálna členitosť	rovina
Typ reliéfu	nivná rovina
Skupina kvartérnych pokryvov	fluviálne a proluviálne sedimenty
Kvartérny pokryv	nivné sedimenty v dolinách a v kotlinách (prevládajúce piesčité štrky s hlinitým pokryvom)
Pôdny typ	fluvizeme
Klimatická oblasť	teplá
Klimatický okrsok	teplý, veľmi suchý až suchý s miernou zimou
Ekologická kvalita priestorovej štruktúry krajiny	nepriaznivá
Koeficient ekologickej kvality územia	menej ako 0,4 (najnižší)
Biokoridory	nadregionálny terestrický biokoridor

Krajinná štruktúra

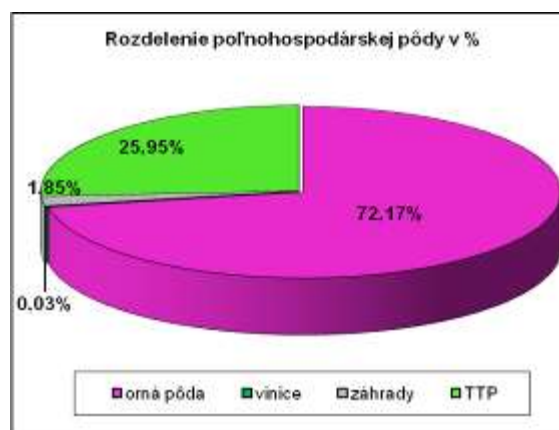
Obec má čierne nivné sedimenty. Celý kataster je 100% nezalesnený. Poľnohospodárska pôda tvorí výrazne prevažujúcu časť katastra 91,6%; je tvorená čiastočne trvalo trávnatými porastmi a ornou pôdou až 72,2% z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy. V obci sa nachádza niekoľko malých viníc v zanedbateľnej výmere. Orná pôda je tvorená veľkými hospodárskymi parcelami, ktoré pôvodne diverzifikovanú krajinu premenili na súvislé obhospodarované plochy. Rozdelenie pôdy podľa typov:

Obec Zádor	SPOLU	poľnohospodárska pôda (ha)					nepoľnohospodárska pôda (ha)				
		orná pôda	vinice	záhrady	TTP	spolu	lesná pôda	vodná plocha	zastavaná plocha	ostatná pôda	spolu
Spolu kataster v ha	346,32	228,94	0,09	5,87	82,31	317,21	0,00	11,52	14,08	3,51	29,11
Spolu kataster v %	100,00%	66,11%	0,03%	1,69%	23,77%	91,59%	0,00%	3,33%	4,07%	1,01%	8,41%

Zdroj: katasterportál 2009

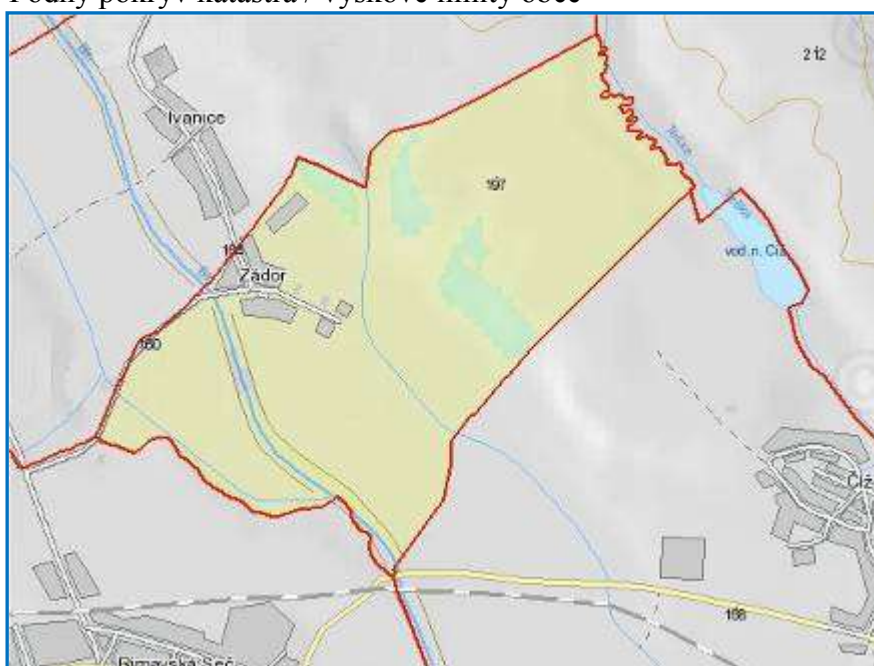

Zdroj: katasterportál 2009

Zdroj: katasterportál 2009

Pôdny pokryv katastra / výškové limity obce

Zdroj: geoportal, 2008

*Využitie poľnohospodárskej pôdy**Niva rieky Blh s vybudovanými hrádzami*

Ochrana prírody

Do územie katastra obce nezasahuje žiadne pásmo ochrany prírody, ani sa tu nenachádzajú žiadne maloplošné chránené územia, ani chránené prírodné útvary. Na územie nemá dopad Natura 2000

Flóra a fauna

Celé územie patrí do oblasti západokarpatskej flóry (Carpaticum occidentale) a do obvodu predkarpatskej flóry (Praecarpaticum).

Pôvodným vegetačným krytom v dotknutom území sú dubovo-hrabové lesy, premiešané s dubovými a dubovo-cerovými lesmi pozdĺž toku rieky Blh jaseňovo-brestovo-dubové lužné lesy. Pôvodný vegetačný kryt je odstránený zachovaný a je nahradený poľnohospodárskymi kultúrami. Pozdĺž nivy rieky Blh sú vybudované ochranné hrádze.

Územie je hlavne biotopom živočíšnych spoločenstiev polí, lúk a pasienkov, spoločenstvá sídiel, spoločenstvá potokov a riek.

Oblasti s typickými suchými stanovišťami sa vyznačujú množstvom zástupcov hmyzu. Možno tu nájsť babôčky osikové, perlovce striebristopásové, ohniváčky, modráčiky ale i najvzácnejšie druhy nočných motýľov ako okáň hruškový a okáň trnkový. Na jar nie je vzácnosťou v mokrinách vidieť mloka veľkého podunajského a mloka obyčajného. Spoločnosť im robia rôzne druhy skokanov a ropuchy obyčajné. Z plazov je najčastejším druhom slepúch lámavý.

3. Ľudské zdroje

3.1. Demografická situácia obce

Obec patrí v počte obyvateľov k najmenším obciam na Slovensku. Trvalo bývajúce obyvateľstvo bolo k 31.12.2007 tvorené 20 mužmi a 24 ženami. Väčšiu časť obce tvoria chatové osady a ich návštevníci. K 30.11.2008 bolo v obci 22 mužov a 17 žien.

Dlhodobý historický vývoj obyvateľstva obce

rok	poč.obyv.
1869	193
1880	177
1890	177
1900	182
1910	160
1921	167
1930	158
1950	153
1961	144
1970	134
1980	147
1991	120
2001	101
2008	137

Zdroj: ŠÚ BB2008

Z dlhodobého hľadiska má vývoj obyvateľstva zreteľne pravidelne klesajúcu tendenciu s nárastom v poslednom období. Najvyšší počet obyvateľov údajne podľa zdrojov obce bolo 193 v roku 1860 (v roku 1828 mala obec 275 obyvateľov). Najnižší počet obyvateľov dosiahla obec v roku 2000 a to 96.

Strednodobý vývoj obyvateľstva v obci za posledných 13 rokov:

rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
poč.obyv.	113	111	108	106	96	101	104	129	116	119	129	132	137
ženy	58	55	54	53	48	51	53	59	62	66	76	76	78
muži	55	56	54	53	48	50	51	70	54	53	53	56	59

Zdroj: ŠÚ BB, OcÚ 2008

Zdroj: ŠÚ BB, OcÚ 2008

Vývoj počtu obyvateľstva za posledných 13 rokov vykazuje postupne narastajúcu úroveň od roku 2000, kedy dosiahol počet obyvateľov historické minimum. V zložení populácie prevládajú od roku 2004 ženy dovtedy bolo zloženie obyvateľstva podľa pohlavia vyrovnané.

Zdroj: ŠÚ BB, OcÚ 2008

Prírodný pohyb obyvateľstva za rok 2007

Narodení			Zomretí			Prír. (-úbyt.) prirodzený		
spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy
1	1	0	3	1	2	-2	0	-2

Zdroj: ŠÚ BB 2008

Migračný pohyb a celkový pohyb obyvateľstva za rok 2007

Priťahovalí	Vystažovalí	Prír. (-úbyt.) sťah.			Celk.prír. (-úbyt.)		
spolu	spolu	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy
2	2	0	-3	-1	-2	1	-3

Zdroj: ŠÚ BB 2008

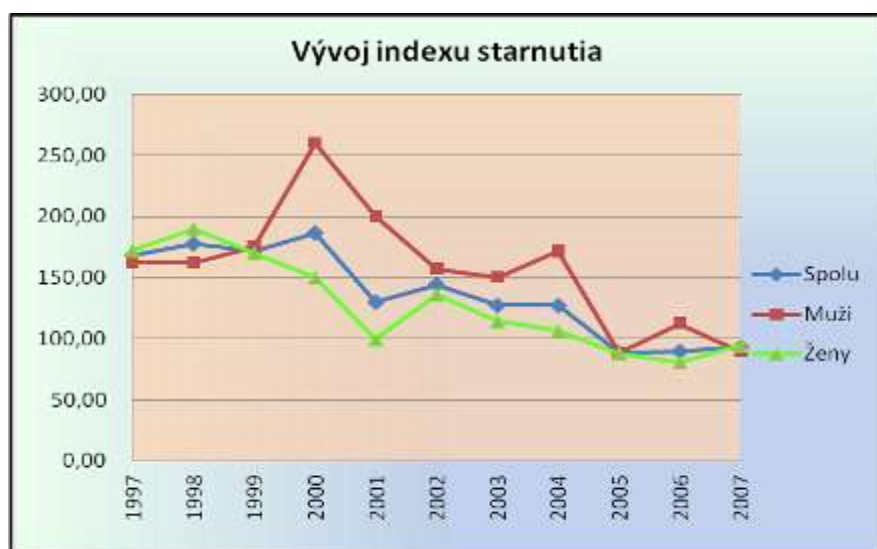
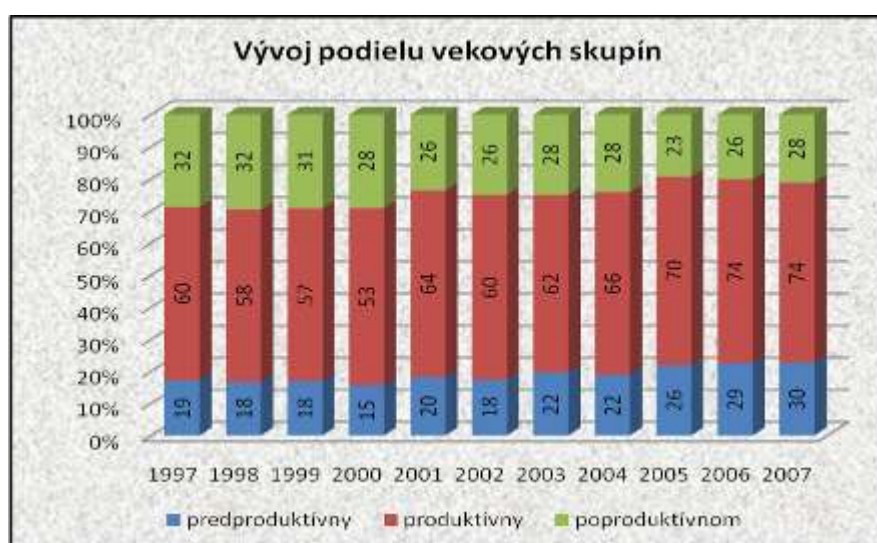

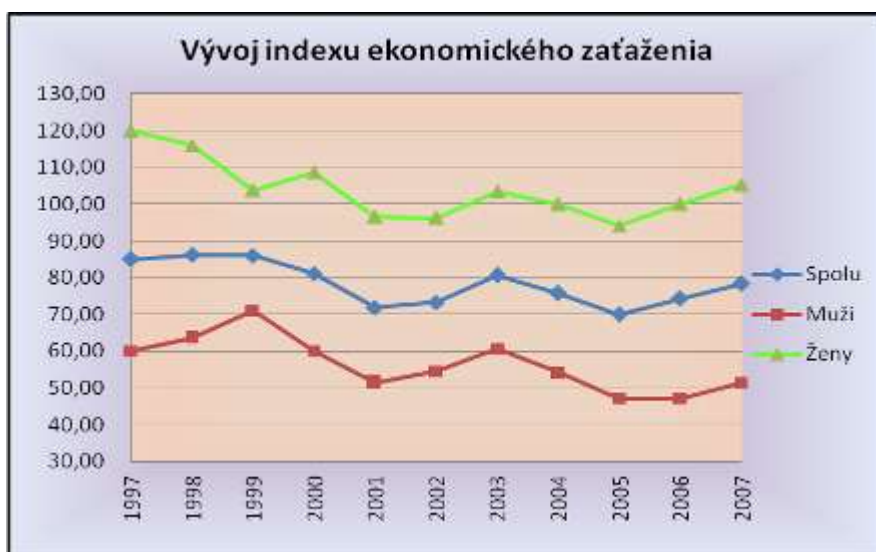
Vývoj zloženia obyvateľstva podľa zaradenia do vekových skupín podľa produktivity

rok		1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
muži	predpr	8	8	8	5	6	7	8	7	9	8	10
	prod	35	33	31	30	35	33	33	35	36	36	37
	poprod	13	13	14	13	12	11	12	12	8	9	9
ženy	predpr	11	10	10	10	14	11	14	15	17	21	20
	prod	25	25	26	23	29	27	29	31	34	38	37
	poprod	19	19	17	15	14	15	16	16	15	17	19
Spolu	predpr	19	18	18	15	20	18	22	22	26	29	30
	prod	60	58	57	53	64	60	62	66	70	74	74
	poprod	32	32	31	28	26	26	28	28	23	26	28

Zdroj: ŠÚ BB 2008

Zdroj: ŠÚ BB 2008

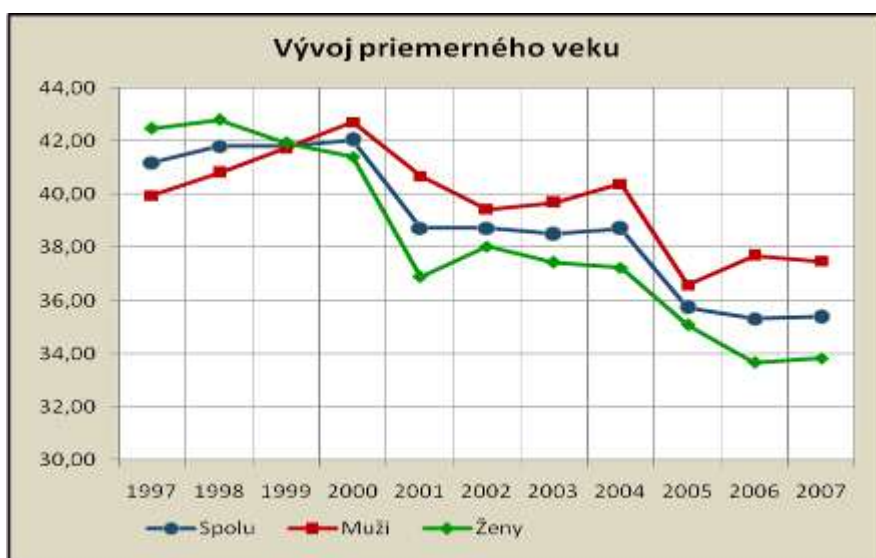

Zdroj: ŠÚ BB 2008

Stav vekového zloženia obyvateľstva k 31.12.2007 vykazuje vyvážený charakter. Počet obyvateľov v poproduktívnom veku má stabilizovanú tendenciu až mierne klesajúcu, jej podiel na celkovom počte obyvateľstva je optimálny (21,2%). Progresívnejšou je skupina v predproduktívnom veku, ktorá vykazuje postupný trvalý nárast v absolútnych hodnotách, ako aj v percentuálnom podiele a dosahuje 22,7 %. Z týchto dôvodov sa index starnutia pohybuje v optimálnych ukazovateľoch okolo 90-95 bodov).

Z hľadiska celkovej ekonomickej zaťaženia obyvateľstva vykazuje index stabilizované hodnoty s miernym nárastom, ktorý však vyvažuje práve rast mladej generácie.

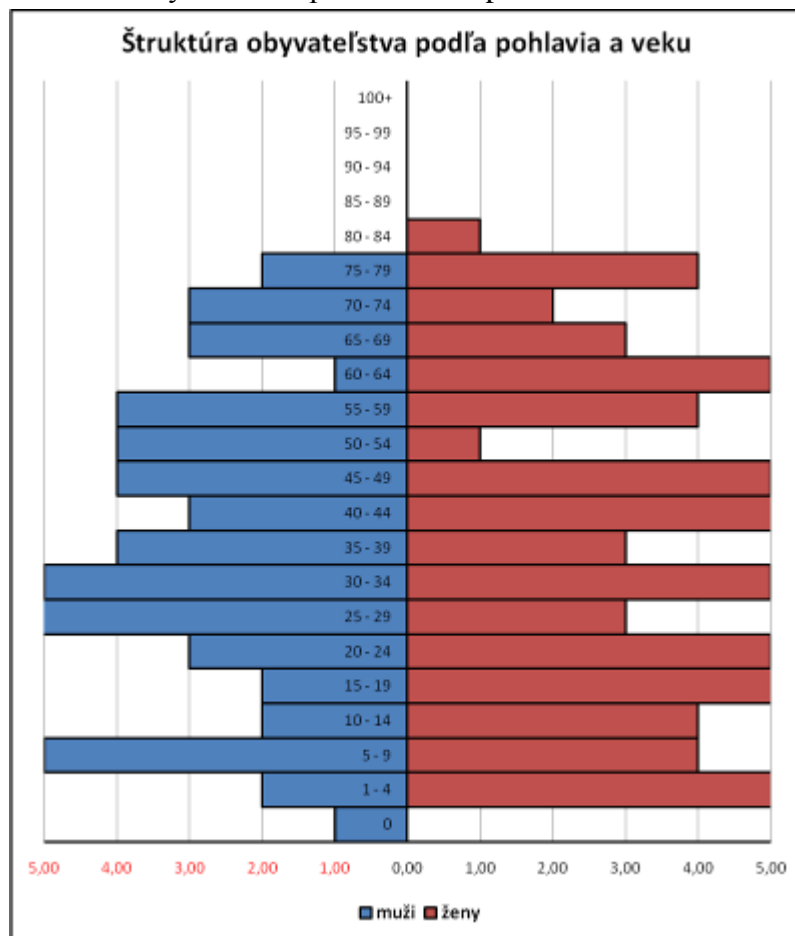
Vývoj priemerného veku obyvateľstva v posledných 12 rokoch. Priemerný vek napriek určitému nárastu v rokoch 2001-2004 vykazuje optimálne progresívne hodnoty.

Zdroj: ŠÚ BB 2008

Štruktúra obyvateľstva podľa veku a pohlavia k 31.12.2007

Zdroj: ŠÚ BB, 2008

Veková pyramída potvrdzuje vyššie uvedené závery, pričom odhaľuje určité vekové skupiny, v ktorých je väčšia nevyváženosť, najmä medzi 10-24 rokom, v ktorých výraznejšie prevláda ženská populácia.

3.2. Vzdelávanie, vzdelanosť obyvateľstva

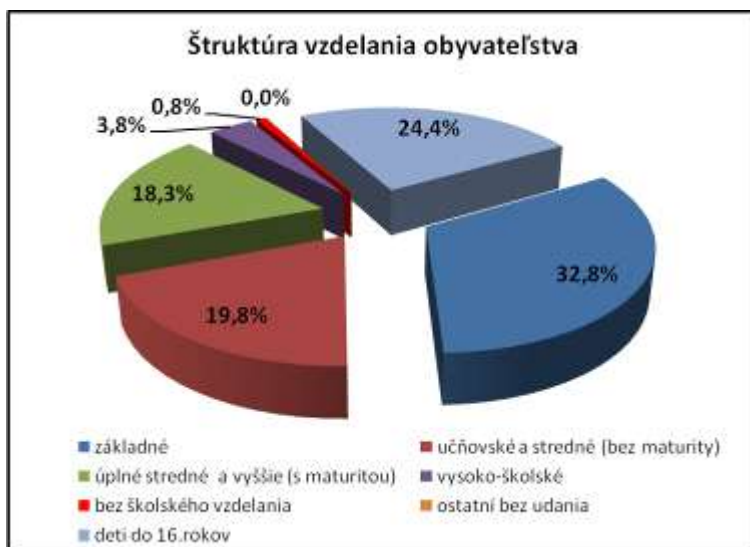
Obec nemá zriadenú základnú školu, ani materskú škôlku. Deti navštevujú predškolské zariadenia v obciach Ivanice (0,5 km) a Rimavská Seč (2 km) a školské zariadenia v obciach Rimavská Seč, Bátka (10 km) a Rimavská Sobota (22 km). Stredné školstvo je pre obyvateľov dostupné v Rimavskej Sobote a v Tornali (23 km). Vysokoškolské vzdelanie je možné najbližšie absolvovať vo Zvolene (105 km) a v Banskej Bystrici (125 km).

Vzdelanie obyvateľstva (SODB 2001)

základné	43	20,93%
učňovské a stredné (bez maturity)	26	11,63%
úplné stredné a vyššie (s maturitou)	24	37,21%
vysoko-školské	5	9,30%
bez školského vzdelania	1	0,00%
ostatní bez udania	0	9,30%
deti do 16.rokov	32	11,63%
spolu	131	100,00%

Zdroj: OcÚ 2007

Zdroj: OcÚ 2007

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva v roku 2007 bola vcelku priaznivá v porovnaní napríklad so situáciou v okrese Rimavská Sobota

3.3. Vierovyznanie a národnostné zloženie

Štruktúra obyvateľstva podľa vierovyznania je rovnomerne rozložená, pričom v obci sú zastúpené iba dve náboženstvá – rímskokatolícke a Evanjelické augsburského vyznania.

Štruktúra obyvateľstva podľa vierovyznania

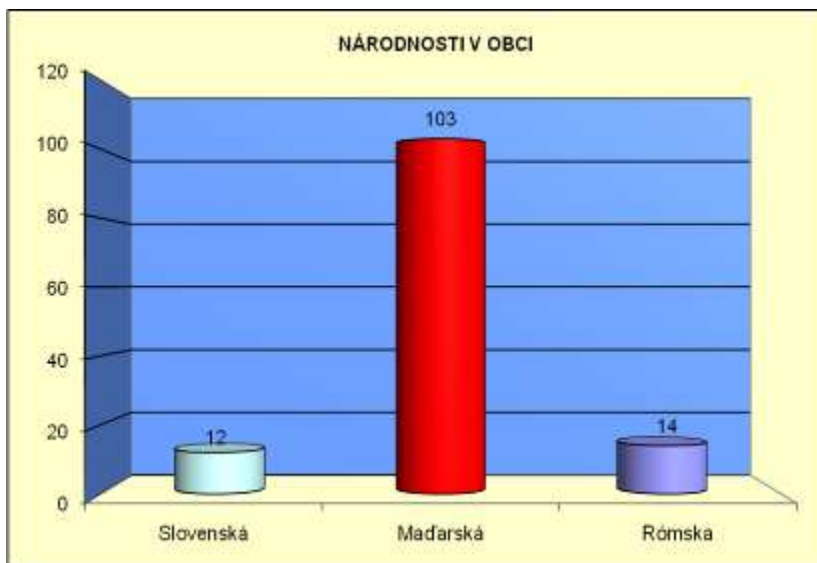
	Spolu	%
Rímskokatolícka	53	40,46
Reformovaná kresťanská cirkev	78	59,54
Bez vyznania	0	0,00
Spolu	131	100,00

Zdroj: OcÚ 2007

Zdroj: OcÚ 2007

K 31.12.2006 sa v obci k slovenskej národnosti hlásilo 12 obyvateľov (9,3%), k maďarskej národnosti 103 (79,8%) a k rómskej národnosti 14 obyvateľov (10,9%). Podľa mapingu rómskych osád aktualizovanom v roku 2007 žilo v obci 26 obyvateľov rómskej národnosti.

Zdroj: ŠÚ BB 2007

4. Kultúra a spoločenský život.

4.1. Pamiatky a tradície

Obec Zádor neoplýva významnejšími historickými pamiatkami. Najzaujímavejšími sú zachovalá pôvodná architektúra charakterizovaná murovanými prízemnými gazdovskými domami a dvormi so sedlovými strechami s malými ozdobnými vetracími vikiermi. Strechy sú obvykle bez štítov, prípadne s rovným plným štítom,. Domy sú zdobené výraznou štukovou výzdobou a dvojfarebnou maľbou.

Nachádza sa tu budova bývalej cirkevnej školy, momentálne nevyužívaná a schátralá. V roku 1968 bola ukončená výstavba reformného kostola, slúžiaceho obyvateľom obce.

Obvyklým priezviskom v obci je Bettes, miestna kuchyňa je typická pre maďarský vidiek – jedlá z kapusty, guláš.

Reformný kostol

Príklady zachovanej tradičnej architektúry v obci

4.2. Spoločenský život

Aj keď sa jedná o malú obec, realizujú sa pravidelné akcie:

Názov aktivity	Termín
Deň matiek	1. máj
8. máj	8. máj
Deň obce	september
Mikuláš	6. december
Deň dôchodcov	December
Vianočné oslavy v kostole	24. december

V obci funguje miestna knižnica, jej fond tvorí 400 knížiek, využívajú ju najmä deti. Aktívny je v obci cirkevný spevokol a dobrovoľný hasičský zbor. Obec je charakteristická dobrým vzájomným spolunažívaním a pohostinnosťou

Knižný fond obce

5. Materiálne zdroje

5.1. Bývanie a bytový fond

Zástavba obce sa tiahne sa popri ceste III. triedy spájajúcej malé obce, v úzkej doline riečky Blh.

Obec je typu voľnej ulicovej zástavby a pozostáva z jednej časti. Ulice sú orientované ako východisko pre okolité poľnohospodárske pozemky. V súčasnosti je v obci 43 domov z čoho je 32 trvalo obývaných. Bytový fond je vo väčšine prípadov schátraný a zastaraný. Väčšinu bytového fondu tvoria rodinné domy z pôvodnej výstavby z konca 19 a začiatku 20 storočia. Niekoľko domov je vybudovaných v druhej polovici 20.st.

Stav bytového fondu v obci

5.2. Infraštruktúra obce

5.2.1. Základná a technická infraštruktúra a siete

Súhrnný prehľad stavu základnej infraštruktúry v obci

Názov infraštruktúry	Jednotka	Množstvo	Typ*
Dopravná infraštruktúra			
Cesty I. triedy	km	0,0	
Cesty II. triedy	km	0,0	
Cesty III. cesty	km	1,2	asfalt
Miestne komunikácie	km	1,5	asfalt, časť (0,7 km) prašný povrch, nevyhovujúci stav
Chodníky	km	1,5	
Parkoviská	počet/kapacita	0/0	
Železnica	km	0,0	
Železničné zastávky	počet	0	
Autobusové zastávky	počet	1	
Autobusové linky miestne	počet	1	609412
Autobusové linky diaľkové	počet	0	
Environmentálna infraštruktúra			
Kanalizácia	km	nie	
Čistička OV	kapacita	nie	
Zber TKO	objem	12,1 t	veľkokapacitné
Separovaný zber		áno	sklo, plasty, papier a nebezpečný odpad
Komunikačná infraštruktúra			
TV vysielanie	počet staníc	3	STV1,STV2, Markíza, MTV1, TV2, RTL Club
Mobilné siete	počet operátorov	3	Orange, T-mobile, O2
Telefónna sieť		áno	digitálna
Internet	počet poskytovateľov	2	DSL, analóg, mobilná sieť
Obecný rozhlas	km	0,8	

Technická infraštruktúra			
Plyn	počet odberateľov	nie	
Vodovod	km	nie	
Elektrina		22kV	majiteľ: SSE
	trasy VN	nie	
Obecné osvetlenie	počet svetiel	12	obnovené v roku 2003

Zdroj: obce 2008, SSC 2008

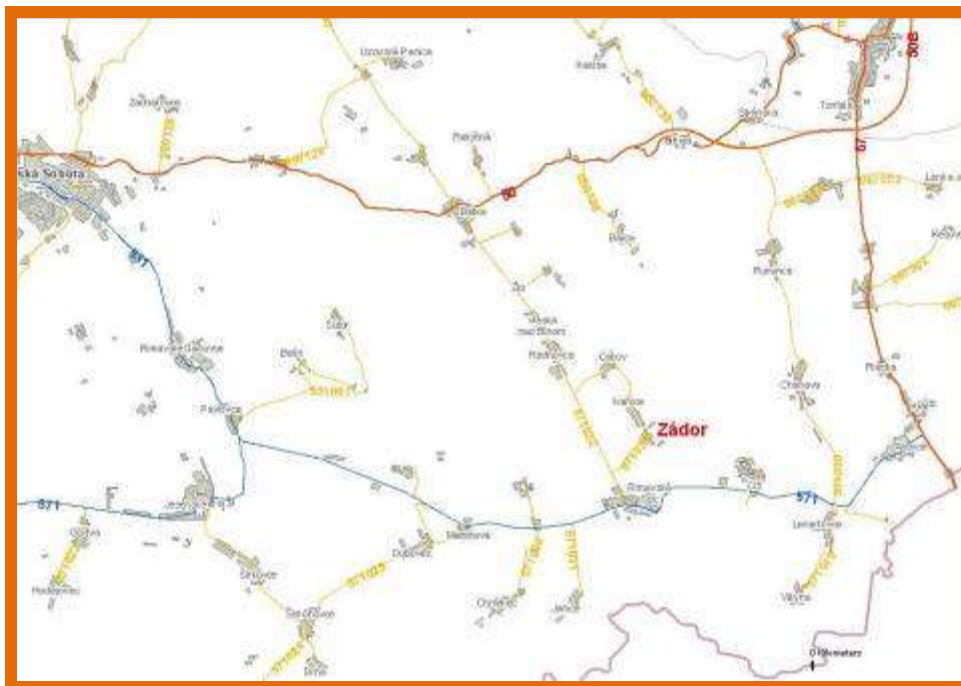

Stav miestnej infraštruktúry

Dopravná dostupnosť

Obcou prechádza cesty III. triedy III/571033 spájajúca obce Zádor, Ivanice a Čakov a napája ich na cestu III/571032 Rimavská Seč – Bátka), ktorá je spojnicou medzi cestou I/50 (hranica CZ – Prievidza – Zvolen - Rimavská Sobota – Tornaľa – Košice - hranica UA) a II/571 (Fiľakovo – Jesenské - Rimavská Seč - Abovce)

Obcou neprechádza železničná. Najbližšie dostupná je železničná trať č. 160 Zvolen – Fiľakovo – Košice, ktorá je v súčasnej dobe jednokolejová, neelektrifikovaná, prechádzajúca obcou Rimavská seč (2 km). Letecká doprava je najbližšie dostupná na letisku Košice Poprad, alebo Sliač vzdialené 110-130 km. V obci je vybudované letisko pre malé dopravné lietadlá, v súčasnosti využívané minimálne.

Cestné dopravné napojenie obce*Zdroj: SSC 2009*

Dopravné dostupnosti:	autom	hromadnou dopravou
okresné sídlo – Rimavská Sobota	25 - 35 min.	40 - 60 min.
krajské sídlo – Banská Bystrica	120 – 140 min.	210 – 240 min
hlavné mesto – Bratislava	240 – 300 min	360 – 390 min.

Základná infraštruktúra, siete

V obci nie vybudovaný vodovod, ako zdroje pitnej vody slúžia miestne studne.

Obec je 100% elektrifikovaná. Ako zdroj tepla sa využíva kúrenie drevom, uhlím, alebo elektrinou. Obec má pokrytie miestnym rozhlasom a vybudované vlastné osvetlenie.

Environmentálna infraštruktúra

Obec má zabezpečený klasický zber TKO, pričom zber sa realizuje formou veľkokapacitných kontajnerov. Realizuje sa aj základná separácia odpadu a zabezpečený je aj odvoz nebezpečného odpadu. Obec nemá na svojom území riadenú skládku TKO. Obec nemá divoké skládky odpadu.

V obci je dostupná pevná i tri mobilné telefónne siete. Tiež je dostupný internet prostredníctvom dial-up pripojenia DSL a mobilného pripojenia. Obcou neprechádzajú regionálne trasy TI. Na obecnom úrade je verejný prístup k internetu. Obec nemá zriadenú web stránku.

5.2.2. Občianska infraštruktúra a vybavenosť

Základné služby poskytované v obci

Infraštruktúra	Áno/Nie, kvantifikácia
Predajňa potravinárskeho tovaru	Nie
Predajňa zmiešaného tovaru	Áno
Pohostinské odbytové stredisko	Nie
Predajňa nepotravinárskeho tovaru	Nie
Predajňa pohonných látok	Nie
Zariadenie pre opravu motorových vozidiel	Nie
Predajňa súčiastok pre motorové vozidlá	Nie
Reštaurácia, motorest	Nie
Ubytovacie zariadenie	Nie
Bankové a poisťovacie služby	Nie
Pošta	Nie
Protipožiarna ochrana	Áno
Lekárne a výdajne liekov	Nie
Ambulancie praktického lekára pre dospelých	Nie
Ambulancie praktického lekára pre deti	Nie
Opatrovateľská služba	Nie
Kostol	Áno
Dom smútku	Nie
Cintorín	Áno

Ostatné spoločenské a občianske služby a infraštruktúra v obci.

Infraštruktúra	Áno / Nie, kvantifikácia
Obecný úrad	Áno
Matrika	Nie
Stavebný úrad	Áno
Ihrisko - športové	Nie
Ihrisko - detské	Áno
Kultúrny dom (sála)	Áno
Knižnica	Áno
Letisko pre malé dopravné lietadlá	Áno

Vzhľadom na veľkosť obce nie je priamo v obci dostupná žiadna zdravotnícka služba. Opatrovateľská služba sa v prípade potreby zabezpečuje prostredníctvom spoločného úradu.

Obec má vlastný kostol a cintorín, nemá dom smútku

Pre rozvoj kultúrnych a voľno časových aktivít je v obci dostupná kultúrna sála a knižnica ako súčasť budovy obecného úradu.

Obec nemá žiadne športové zariadenie, v roku 2008 bolo v centre obce vybudované detské ihrisko. V tesnej blízkosti obce je vybudované letisko pre malé dopravné stroje, ktoré slúžilo najmä pre poľnohospodárske účely. V súčasnosti je využívané minimálne.

Obecný úrad

Cintorín

Detské ihrisko

Letisko

6. Ekonomické využívanie zdrojov

6.1. Podnikateľská sféra

Vzhľadom na počet obyvateľov obce je podnikateľská sféra minimálna. Podnikateľská činnosť je charakterizovaná 5 štatisticky evidovanými subjektmi, z čoho sú 4 SHR a obec.

Primárny sektor

Poľnohospodárstvo je hlavnou formou podnikateľských aktivít v obci, realizovaných formou rodinných hospodárstiev ako súkromne hospodáriaci roľníci. V katastri obce sa nachádza bývalý hospodársky dvor, jeho budovy využívajú čiastočne miestni poľnohospodári a sčasti je nevyužívaný a schátraný.

Bývalý hospodársky dvor PD

SHR v obci

Sekundárny sektor

Nie je v obci zastúpený, nerealizuje sa tu žiadne spracovanie surovín ani výroba.

Terciálny sektor

Tento sektor ne je v obci zastúpený.

6.2. Nezamestnanosť

Vzhľadom na nízky počet obyvateľov v obci, zmena v štatistike o 1 obyvateľa či už v počte nezamestnaných, alebo v počte ekonomicky aktívnych obyvateľov má za následok skokové rozdiely v miere evidovanej nezamestnanosti

Vývoj nezamestnanosti v obci k 31.12.

Zdroj: ŠÚ BB MOŠ/MIS 2008

Rok	Miera	Počet
1997	34,00%	17
1998	41,67%	20
1999	37,50%	18
2000	45,45%	20
2001	63,83%	30
2002	52,08%	25
2003	51,72%	30
2004	40,98%	25
2005	50,00%	32
2006	39,06%	25
2007	40,91%	27
2008	39,39%	26

Miera nezamestnanosti v obci sa v posledných rokoch pohybuje okolo 40%. Najvyššiu mieru dosiahla nezamestnanosť v obci v roku 2001, keď bolo nezamestnaných celkovo 63,8% obyvateľov. Najvyšší počet nezamestnaných bol v roku 2005, celkov 32 občanov.

Najviac nezamestnaných je zo základným vzdelaním (11) a s odborným vzdelaním bez maturity (9). Väčšia časť nezamestnaných sú občania rómskej národnosti.

II. ANALÝZA SITUÁCIE V OBCI

7. SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY

- *tradície poľnohospodárstva*
- *dobré spolužitie v obci*
- *zachovalý vidiecky ráz obce*
- *vybudované detské ihrisko*
- *existencia miestneho malého letiska*
- *aktívni občania*
- *dobrá spolupráca s okolitými obcami*
- *dobrý prístup k informáciám (TV, internet, telefonické siete)*
- *miestne spolky – spevokol. DHZ*
- *miestne letisko*

SLABÉ STRÁNKY

- *vysoká nezamestnanosť – v obci nie je zamestnávateľ*
- *zlý stav miestnych komunikácií – cesta*
- *zastaraný miestny rozhlas*
- *obec nie je plynofikovaná*
- *nie je kanalizácia, ani čistička*
- *nie je vodovod*
- *zlý stav budovy obecného úradu*
- *nekvalitný stav cesty medzi kúpeľmi Číž a obcou*
- *nižšia úroveň vzájomnej spolupráce ľudí v obci*

PRÍLEŽITOSTI

- *blízkosť kúpeľov Číž (2km) – rozvoj služieb pre hostí*
- *blízkosť hraničného prechodu SR/MR – Kráľ (13 km), rozvoj cezhraničnej spolupráce*
- *spoločné projekty Mikroregiónu Dolný Gemer – vodovod*
- *poloha mimo hlavnej komunikácie, ale v jej blízkosti*
- *blízkosť hlavnej železničnej trasy Zvolen – Košice (2km)*
- *kvalitná poľnohospodárska pôda a klimatické podmienky pre hospodárenie*
- *rieka Blh a rybník v katastri obce Číž – rozvoj rybárstva*
- *rozvoj spolupráce obcí v rámci mikroregiónu*

RIZIKÁ (OHROZENIA)

- *zlý stav a zaostávanie celého okolitého regiónu (vysoká nezamestnanosť, málo rozvojových impulzov ...)*
- *málo investícií do rozvoja modernej poľnohospodárskej produkcie*
- *nedostatok finančných zdrojov na realizáciu stratégie*
- *malá obec ležiaca mimo hlavných trás – koncová obec*
- *svetová ekonomická kríza*
- *nezáujem partnerských obcí mikroregiónu o spoluprácu*
- *nedostatočná podpora začínajúcim a malým podnikateľom zo strany štátu*

8. Problémová analýza**Kľúčové problémy obce:**

- A. Nízka miera využívania potenciálu obce (najmä prírodného, historického a ľudského) najmä pre rozvoj poľnohospodárstva a cestovného ruchu
- B. Nízka úroveň spolupráce na miestnej a mikroregionálnej úrovni
- C. Nevybudovaná a schátraná infraštruktúra a nevyužitie kapacity obecného majetku

Globálny problém obce:

Potenciál ľudí žijúcich v obci je nevyužitý pre zveľadenie obce.

9. Väzby na strategické dokumenty kraja

9.1. PHSR BBSK na roky 2007-2013

Okres Rimavská Sobota z hľadiska typológie je zaradený do skupiny **okresov s výrazne problémovou situáciou** a z hľadiska vyrovnávania vnútroregionálnych rozdielov medzi **okresy s 2. najvyššou prioritou vonkajšej podpory regionálneho rozvoja v kraji**.

Z hľadiska priorít Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2007-2013 sa obce Zádor dotýkajú priamo nasledovné oblasti a priority:

Prioritná os 1 – Rozvoj ľudských zdrojov a zvyšovanie kvality života obyvateľov

Oblasť: Vzdelávanie

Priorita 1.1: Podpora rozvoja ľudských zdrojov

Priorita 1.5: Podpora systematického rozvoja pohybových a iných záujmových voľno časových aktivít detí a mládeže

Oblasť: Kultúra

Priorita 1.7: Ochrana, obnova a revitalizácia pamiatkového fondu a dobudovanie kultúrnej infraštruktúry (neživá kultúra)

Priorita 1.8: Ochrana kultúrneho dedičstva a rozvoj kultúrnych aktivít a služieb (živá kultúra)

Priorita 1.9: Spolupráca a propagácia v oblasti kultúry

Oblasť: Systém sociálnych služieb

Priorita 1.13: Rozvoj terénnych sociálnych služieb a sociálnej práce v teréne

Oblasť: Bývanie

Priorita 1.23: Revitalizácia sídiel

Oblasť: Nezamestnanosť

Priorita 1.24: Budovanie rovnováhy medzi ponukou a dopytom na trhu práce

Priorita 1.25: Vytváranie podmienok pre pracovnú mobilitu

Priorita 1.26: Podpora návratu osôb ohrozených sociálnym vylúčením na trh práce s dôrazom na rómsku komunitu

Oblasť: Rovnosť príležitostí a osoby ohrozené sociálnym vylúčením (OOSV)

Priorita 1.28: Podporovať pracovné príležitosti pre OOSV na trhu práce

Priorita 1.29: Rozvoj služieb pre ohrozené skupiny obyvateľstva

Priorita 1.32: Podporovanie základnej úlohy rodiny, skvalitnenie vzťahov v rodine

Oblasť: Marginalizované rómske komunity

Priorita 1.34: Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne Rómov

Priorita 1.36: Vytváranie podmienok pre uplatnenie sa Rómov na trhu práce

Priorita 1.37: Zlepšovanie kvality bývania rómskeho obyvateľstva

Priorita 1.40: Podpora aktivít smerujúcich k akceptácii Rómov majoritným obyvateľstvom v kraji

Priorita 1.42: Zachovanie kultúrnej a národnostnej identity Rómov

Prioritná os 3 – Cestovný ruch

Oblasť: Ekonomická

Priorita 3.1: Využitie a ochrana kultúrneho dedičstva a zvýšenie identity prostredia

Priorita 3.2: Rozvoj trvalo udržateľného cestovného ruchu s akcentom na kvalitu služieb

Priorita 3.3: Podpora mikro-, malého a stredného podnikania v cestovnom ruchu, kúpeľníctve a doplnkových službách cestovného ruchu

Priorita 3.4: Budovanie atrakcií, animácia a reanimácia existujúcich atrakcií

Oblasť: Sociálna

Priorita 7: Rast zamestnanosti realizáciou programu podpory mikro-, malého a stredného podnikania, zvýšenie podielu samostatne zárobkovo činných osôb

Priorita 8: Zvýšiť vzdelanostnú úroveň obyvateľstva s dôrazom na pracovníkov v odvetví cestovného ruchu

Prioritná os 4 - Doprava

Priorita 4.1: Modernizácia a rozvoj cestnej infraštruktúry

Priorita 4.4: Modernizácia a rozvoj leteckej infraštruktúry

Prioritná os 5 – Informačná spoločnosť

Priorita 5.1: Informačná gramotnosť

Priorita 5.3: Široká dostupnosť rýchleho internetu

Prioritná os 6 – Životné prostredie

Priorita 6.1: Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd

Priorita 6.4: Odpadové hospodárstvo

Priorita 6.5: Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny

Prioritná os 7 – Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rozvoj vidieka

Priorita 7.1: Podpora súladu produkcie agrosektora s potenciálom krajiny

Priorita 7.2: Zlepšenie kvality životného prostredia a krajiny

Priorita 7.3: Zvyšovanie kvality života na vidieku a diverzifikácia vidieckeho hospodárstva

9.2. ÚPN BBSK

Pre riešené územie obce Zádor sú platné záväzné regulatívy ÚPN-VÚC Banskobystrický kraj, zmeny a doplnky, spracovateľ: SAŽP Banská Bystrica, CTK, september 2004.

** Vzhľadom na rozsiahlosť väzieb záväzných regulatívov ÚPN BBSK na obec Zádor tvorí podrobný prehľad na úrovni opatrení samostatnú prílohu tohto dokumentu **Príloha č.1***

Záväzné regulatívy funkčného a priestorového usporiadania územia obce Zádor sú viazané v nasledovných základných oblastiach:

1. V oblasti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry
2. V oblasti hospodárstva
3. V oblasti rozvoja rekreácie a turistiky
4. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a pôdneho fondu
5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska kultúrneho dedičstva
7. V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry
9. V oblasti ochrany a tvorby životného prostredia

10. Potenciál územia

10.1. Rozvojový potenciál obce

1. Vhodné priestory pre rozvoj vidieckeho turizmu s využitím miestnych tradícií
  - vytvorenie tradičných „Gazdovských dvorov“, zameraných na štýlové prostredie a špeciality maďarskej kuchyne
  - využitie rómskych tradícií pri spestrení ponuky hosťom
2. Blízkosť kúpeľov Číz a potenciál návštevníkov kúpeľov
  - okružné jazdy kočom a na koni s pohostením v obci

- vytvorenie „prírodných“ cyklotrás pre návštevníkov
- prepojenie trasy kúpele – rybník – gazdovský dvor

*Existujúca poľná cesta Číž - Zádor**Rybník Číž*

3. Vhodné podmienky pre rybárstvo v rybníka a v rieke Blh
4. Miestne letisko využité pre vyhliadkové lety
5. Zlepšenie vzhľadu a atraktívnosti obce – obnova historických budov v pôvodnom štýle
6. Využitie kultúrneho a historického potenciálu
  - vyhlásenie miestnych kultúrnych pamiatok
7. Blízkosť hraničného prechodu Kráľ do MR (13 km) – získanie ďalších návštevníkov

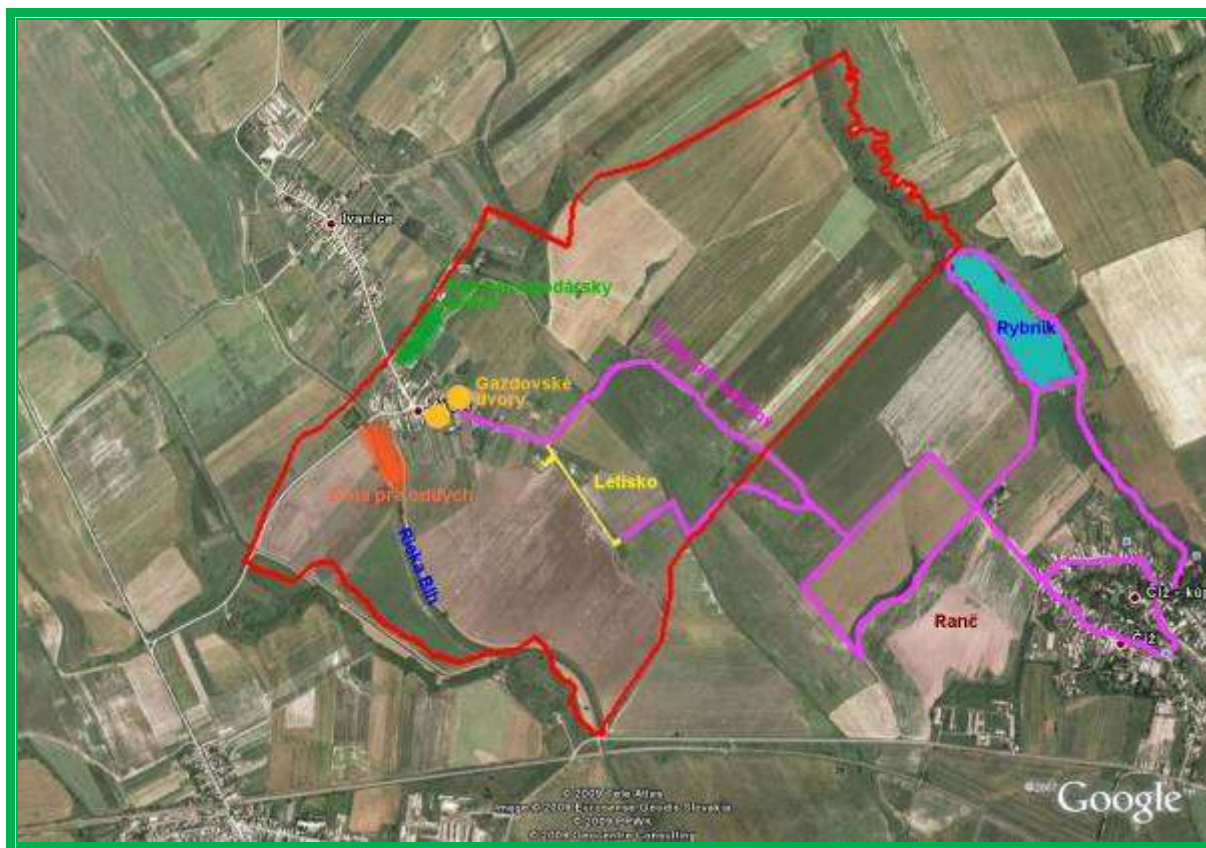
Rieka Blh

Východiskom pre rozvoj cestovného ruchu sú najmä blízke kúpeľ Číž (2km), ale aj kultúra, história, tradície a zručnosť ľudí územia, ktorí sa dokážu podeliť s návštevníkom územia so svojimi znalosťami. Využitie pohostinnosti obyvateľov.

Návrh rozvojových zón v katastri obce

V budúcnosti má obec predpoklady na tvorbu nových pracovných miest v nasledovných oblastiach:

- služby cestovného ruchu
- služby obyvateľstvu
- výroba miestnych tradičných výrobkov, najmä v prepojení na cestovný ruch
- moderná poľnohospodárska výroba

Bariéry, ktoré zabraňujú rozvoju podnikateľských aktivít :

- malý záujem obyvateľov o podnikanie
- nízka kúpyschopnosť obyvateľstva, slabý trh
- geografická izolácia obce

10.2. Disparity rozvoja obce

Hlavné disparity rozvoja obce

Rozvojový potenciál	Súčasný stav
Potenciál pre rozvoj turizmu najmä stravovacie služby, atrakcie, vidiecky a kultúrno-historický CR s prepojením na kúpele Číž	Miera využívania podmienok pre turizmus je veľmi nízka, najmä z hľadiska minimálneho počtu návštevníkov, nie sú žiadne služby a produkty pre návštevníkov
Členstvo v Mikroregióne Dolný Gemer	Miera využitia potenciálu spolupráce obcí je nízka, využitie územia a prezentácia MR ako celku a budovanie spoločných produktov a značiek je minimálne. Realizácia spoločných infraštruktúrnych projektov je malá
Prioritou rozvoja obce je rozvoj v oblasti cestovného ruchu	Nedostatočné investície do oblasti vzhľadu obce a zachovania identity
Veľmi vhodné podmienky na poľnohospodársku produkciu, bio- a eko-produkty	Poľnohospodárska pôda sa využíva iba na pestovanie základných klasických produktov

III. STRATÉGIA ROZVOJA

11. Vízia a ciele

11.1. Vízia

„Živá obec ponúkajúca svojim obyvateľom plnohodnotný život na vidieku s ponukou možností pre zaujímavé trávenie voľného času návštevníkov u kúpeľov Číž. Obec v ktorej budú spokojne a radi žiť jej občania a radi ju navštevovať hostia z celého Slovenska aj zahraničia.“

11.2. Ciele rozvoja

Strategický cieľ

**ZVÝŠIŤ KVALITU ŽIVOTA OBYVATEĽOV V OBCI ROZVÍJANÍM
NOVÝCH FORIEM SLUŽIEB A PRODUKTOV**

Všeobecný cieľ I

Zvýšiť mieru využitia miestneho potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu

Špecifické ciele

I/1 Vybudovať služby cestovného ruchu

I/2 Zvýšiť využívanie daností obce a blízkosť kúpeľov Číž pre rozvoj turizmu

Všeobecný cieľ 2

Zlepšiť kvalitu infraštruktúry a životného prostredia v obci

Špecifické ciele

II/1 Skvalitniť miestnu infraštruktúru v obci

II/2 Zvýšiť úroveň a kvalitu využitia obecného majetku

Všeobecný cieľ 3

Zlepšiť kvalitu spoločenského a kultúrneho života v obci a spolupráce v obci a mikoregión

Špecifické ciele

III/1 Zlepšiť spoločenský a kultúrny život obyvateľov

III/2 Zlepšiť vzájomnú spoluprácu obyvateľov a subjektov v obci a mikroregión

Všeobecný cieľ 4

Zvýšiť mieru využitia miestneho potenciálu pre rozvoj poľnohospodárstva a služieb obyvateľstvu

Špecifické ciele

IV/1 Modernizovať a skvalitniť poľnohospodársku výrobu a služby v obci

12. Finančný rámec

12.1. Finančná náročnosť stratégie

Vo väzbe na historicko-spoločenský vývoj Slovenska a samotného regiónu a obce je obdobie od roku 1989 a najmä od reformy miestnej samosprávy charakterizované neobvykle vysokým investičným rozmachom. Objemy prostriedkov vynaložené a potrebné na rozvoj obcí a regiónov vysoko prekračujú možnosti ich vnútorných zdrojov. Je to spôsobené najmä zastaranou infraštruktúrou, do ktorej sa dlhé roky neinvestovalo a ktorá je finančne a materiálno najnáročnejšou oblasťou rozvoja obce a razantnou zmenou hospodárskej základne v poľnohospodárskych oblastiach.

Celý systém obnovy a rozvoja obcí a regiónov je v súčasnom období vybudovaný najmä na využívaní externých zdrojov Európskej únie. Z tohto dôvodu aj pri zostavovaní cieľov stratégie a celého PHSR je kalkulovaná možnosť získania externých zdrojov, bez ktorých obec nie je schopná zabezpečiť zásadnejšie rozvojové programy.

Odhad objemu základných finančných zdrojov potrebných na naplnenie cieľov stratégie (v tis EUR)

<i>2009-2015</i>	<i>Externé zdroje (ŠF, SR, BBSK, iné)</i>	<i>Obec (rozpočet obce, úvery)</i>	<i>Súkromné miestne zdroje</i>	<i>Investori</i>	<i>Spolu</i>
Cieľ1:	505	16	172	202	895
Zvýšiť mieru využitia miestneho potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu					
Cieľ 2:	665	35	0	0	700
Zlepšiť kvalitu infraštruktúry a životného prostredia v obci					
Cieľ3:	25	8	2	0	35
Zlepšiť kvalitu spoločenského a kultúrneho života v obci a spolupráce v obci a mikoregión					
Cieľ4:	275	5	105	160	545
Zvýšiť mieru využitia miestneho potenciálu pre rozvoj poľnohospodárstva a služieb obyvateľom					
Celkovo	1 470	64	279	362	2 175

Vlastné zdroje pre naplnenie cieľov stratégie (obecné, súkromné, investičné) tvoria 32,4% objemu potrebných prostriedkov, čo je relatívne dobré vlastné financovanie. Je to spôsobené najmä tým, že sa predpokladá financovanie rozvoja poľnohospodárstva ako aj niektorých aktivít CR externými investormi. Prostriedky týchto investorov tvoria 16,6% celého plánovaného objemu prostriedkov na obdobie 2009-2015

Objem vlastných zdrojov vychádza z reálnych možností obce a jej obyvateľov. Predpokladáme však, že objem týchto vlastných zdrojov, najmä súkromných môže byť vyšší ako je predpokladaná kalkulácia. V súčasnosti je však nereálne ani približne odhadnúť tento objem súkromných miestnych zdrojov, ktoré sa môžu preinvestovať v najbližších siedmych rokoch.

Externé zdroje (ŠF, národné zdroje, BBSK, iné) tvoria vyššiu časť plánovaného rozpočtu a to až 67,6%. Veľká časť externých prostriedkov je plánovaná na vybudovanie a rekonštrukciu miestnej infraštruktúry, bez ktorej je efektívny rozvoj obce nereálny.

Zdroje obce potrebné na podporu naplnenia cieľov sú kalkulované v celkovom objeme 64 000,- EUR na obdobie 7 rokov, čo je v priemere 9 150. EUR na 1 rok. Zabezpečenie týchto zdrojov je reálne priamo z rozpočtu obce, pričom je odhadovaný postupný nárast príjmovej zložky rozpočtu obce približne o 5-7% ročne (t.j. do roku 2015 spolu približne o 40-50% súčasného rozpočtu.

Zvyšné prostriedky samospráva bude musieť zabezpečiť formou úveru. Samozrejme je otázne ako budú subjekty vrátane obce úspešní pri získavaní externých prostriedkov. Problém to môže byť najmä pri investičných zámeroch obce, napríklad pri dobudovávaní infraštruktúry v obci.

Použitie zdrojov obce je plánované vo väčšine prípadov vo forme kofinancovania získaných externých zdrojov, najmä prostriedkov zo Štrukturálnych fondov EÚ.

12.2. Zdroje financovania PHSR

Prehľad finančných zdrojov, ktoré svojim obsahom sú vhodné ako zdroje pre financovanie Cieľov a opatrení Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Zádor na roky 2009-2015 je značne rozsiahly, z tohto dôvodu uvádzame iba základnú štruktúru zdrojov a podrobnejší rozpis niektorých externých dotačných zdrojov uvádzame v prílohe

Miestne zdroje financovania:

Rozpočet obce

Podnikateľské investície miestnych subjektov

Miestny fundraising

Miestne pôžičky a granty

Externé zdroje financovania:

Grantové zdroje

Štrukturálne fondy EÚ – NSRR 2007-2013

Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka – PRV 2007-2013

Štátne zdroje SR

Iné zahraničné zdroje

Iné malé granty

Iné externé finančné zdroje

Úvery a pôžičky pre obce

Podnikateľské úvery a pôžičky

Úvery a pôžičky občanom

Zdroje nových investorov

Externé grantové finančné zdroje sú podrobne rozpísané v **Prílohe č.2**

PROGRAMOVÁ ČASŤ PHSR OBCE ZÁDOR NA ROKY 2009 – 2015

Zádor 2009

I. PROGRAM ROZVOJA

1. Priority a opatrenia programu rozvoja

Strategický cieľ

**ZVÝŠIŤ KVALITU ŽIVOTA OBYVATEĽOV V OBCI ROZVÍJANÍM
NOVÝCH FORIEM SLUŽIEB A PRODUKTOV**

Všeobecný cieľ I

Zvýšiť mieru využitia miestneho potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu

Priorita 1

ROZVOJ VIDIECKEHO CESTOVNÉHO RUCHU

Zdôvodnenie:

Rozvoj miestnej ekonomiky v obci je vzhľadom na jej geografickú polohu a blízkosť kúpeľov Číž určite spojený s rozvojom a budovaním služieb a produktov cestovného ruchu. Je to pre obec jedna z mála možností na vytváranie pracovných miest v obci a vytvárania predpokladov na skvalitnenie úrovne života občanov obce. Je dôležité zamerať sa na budovanie trvalo udržateľného cestovného ruchu.

Špecifický cieľ I/1

Vybudovať služby cestovného ruchu

Opatrenie 1.1. Rozvoj služieb a produktov cestovného ruchu

Indikatívne aktivity:

- vidiecky dvor – miestne špeciality
- vyhliadkové lety
- preprava turistov povozmi, hipoturizmus
- rybárstvo (využitie blízkeho rybníka a rieky Blh)

Špecifický cieľ I/2

Zvýšiť využívanie daností obce a blízkosť kúpeľov Číž pre rozvoj turizmu

Opatrenie 1.2. Rozvoj infraštruktúry pre cestovný ruch

Indikatívne aktivity:

- vybudovanie cyklotrasy
- prepojenie Číž – Zádor turistickou trasou , spevnenie cesty
- rekonštrukcia letiska
- zachovávanie vidieckeho rázu obce
- vybudovanie miestneho oddychového areálu (posedenia, besiedky)

Opatrenie 1.3. Marketing a propagácia

Indikatívne aktivity:

- spoločná propagácia s kúpeľmi Číž
- propagácia v rámci mikroregiónu a okresu
- web stránka obce

Všeobecný cieľ 2***Zlepšiť kvalitu infraštruktúry a životného prostredia v obci*****Priorita 2****BUDOVANIE KVALINEJ INFRAŠTRUKTÚRY A ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA V OBCI****Zdôvodnenie:**

Miestna základná infraštruktúra je dlhodobo vnímaná ako jedno z rizík ďalšieho rozvoja obcí. Nie vždy investície do infraštruktúry, napriek svojej vysokej finančnej náročnosti, priamo prinášajú efekt rozvoja obce. V prípade obce Zádor však bez zabezpečenia kvalitnej základnej infraštruktúry nevyhnutnosťou, najmä rekonštrukcie miestnych komunikácií a prepojenia s kúpeľmi Číž sa rapídne znižujú možnosti rozvoja obce. Základná infraštruktúra vytvára východisko a potenciál pre ďalší rozvoj obce v oblasti cestovného ruchu a turizmu. Vzhľad obce, dostupnosť jej jednotlivých častí (dopravná, komunikačná, sieťová) sú predpokladmi pre úspešné zvyšovanie návštevnosti v obci ako strategického cieľa. Využitie miestnych zdrojov pri rozvoji obce aj v oblasti infraštruktúry a životného prostredia je jedným z pozitív komplexného rozvoja obce.

Špecifický cieľ II/1***Skvalitniť miestnu infraštruktúru v obci*****Opatrenie 2.1. Rekonštrukcia a modernizácia miestnej infraštruktúry.****Indikatívne aktivity:**

- rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci
- rekonštrukcia miestneho rozhlasu
- vybudovanie vodovodu
- podpora budovania domových a malých skupinových čističiek

Špecifický cieľ II/2**Zvýšiť úroveň a kvalitu využitia obecného majetku****Opatrenie 2.2. Rozvoj majetku obce.****Indikatívne aktivity:**

- rekonštrukcia obecného úradu
- zlepšovanie vzhľadu obce
- vybudovanie domu smútku

Všeobecný cieľ 3**Zlepšiť kvalitu spoločenského a kultúrneho života v obci a spolupráce v obci a mikoregión****Priorita 3**
**ROZVOJ SPOLOČENSKÉHO A KULTÚRNEHO ŽIVOTA
OBYVATEĽOV**
Zdôvodnenie:

Pre harmonický rozvoj obce je veľmi dôležitý aj rozvoj spoločenského a občianskeho života obyvateľov v obci. Zároveň je to najpriechodnejšia forma aktivizácie občanov a cesta vytvárania sociálnej spolupatričnosti obyvateľov obce. Je veľmi dôležité, aby sa do procesov rozhodovania o veciach obce aktívne zapájalo čo najviac občanov trvalo bývajúcich v obci. Taktiež rozvíjanie spoločenského, kultúrneho športového života a podporovanie vzájomnej spolupráce nielen v obci, ale v celom mikoregión je cestou k aktívnemu občanovi. Rozvoj spoločenského života a spolupráce vytvára predpoklady na rast počtu obyvateľstva prisťahovaním mladých rodín,

Špecifický cieľ III/1

Zlepšiť spoločenský a kultúrny život obyvateľov

Opatrenie 3.1. Rozvoj spoločenského a kultúrneho života v obci

Indikatívne aktivity:

- realizácia jedno rázových i trvalých aktivít na zlepšenie života a skrášlenie obce
- vytvorenie a schválenie architektonických zásad obnovy a výstavby domov zachovávajúcich vidiecky ráz obce
- podpora miestnych organizácií (spevokol, DHZ)
- zmapovanie a obnova miestnej tradičnej kultúry
- tvorba nových tradícií
- podpora akcií pre občanov a návštevníkov
- organizovanie akcií a aktivít pre obyvateľov obce
- vybudovanie oddychového areálu

Špecifický cieľ III/2

Zlepšiť vzájomnú spoluprácu obyvateľov a subjektov v obci a mikroregióne

Opatrenie 3.2. Podpora spolupráce v obci a mikroregióne.

Indikatívne aktivity:

- vytváranie partnerstiev obecných i medzi obecných pri realizácii rôznych programov a projektov,
- vytváranie spoločných produktov, služieb pre obyvateľov a návštevníkov
- spoločné plánovanie a programovanie na úrovni mikroregiónu
- rozvoj spolupráce s partnermi v MR

Všeobecný cieľ 4

Zvýšiť mieru využitia miestneho potenciálu pre rozvoj poľnohospodárstva a služieb obyvateľom

Priorita 4

ROZVOJ SLUŽIEB A POĽNOHOSPODÁRSTVA

Zdôvodnenie:

Rozvíjanie služieb obyvateľstvu v obci je jedným z prostriedkov pre zvyšovanie kvality života v obci. Dobrá dostupnosť služieb, či už obchodných, občianskych alebo sociálnych a zdravotných je predpokladom spokojnosti občanov. Rozvoj služieb je úzko spojený s ekonomickým rozvojom obce, pričom ťažiskovou ekonomickou oblasťou prírodne a historicky danou je poľnohospodárstvo. Vzhľadom na zásadné zmeny v poľnohospodárskej výrobe na Slovensku a zvýšenie medzinárodnej konkurencie v posledných rokoch, je dôležité budovať konkurencieschopnú poľnohospodársku výrobu. Využiť moderné trendy poľnohospodárstva najmä v oblasti produkcie biopotravín, ekoproductov a pod, k čomu má obec ideálne podmienky.

Špecifický cieľ IV/1

Modernizovať a skvalitniť poľnohospodársku výrobu a služby v obci

Opatrenie 4.1. Rozvoj služieb v obci.

Indikatívne aktivity:

- zlepšenie dostupnosti internetu – verejný internet
- skvalitnenie obchodných služieb
- budovanie sociálnych služieb

Opatrenie 4.2. Rozvoj a modernizácia poľnohospodárstva

Indikatívne aktivity:

- využitie bývalého hospodárskeho dvora
- modernizácia technológií
- pestovanie bioproductov

II. IMPLEMENTČNÝ RÁMEC PROGRAMU

2. Zabezpečenie implementácie programu

2.1. Sociálno-ekonomické partnerstvo

Budovanie miestneho obecného partnerstva na princípe vzájomnej otvorenej spolupráce rôznych zástupcov sektorov, je základným východiskom úspešného naplnenia cieľov PHSR. Bez spoločnej spolupráce ostane tento dokument iba podporným nástrojom a stratí svoj prioritný rozvojový rozmer.

Dôležité pre úspešnú spoluprácu je, aby tieto partnerstvá neostali iba na báze občasných stretnutí, výmeny informácií, ale aby svoju **spoluprácu formalizovali vo forme dohovoru alebo zmluvy o spolupráci**.

Takáto forma spolupráce obvykle časom prerastie do potreby vybudovania inštitucionalizovanej formy partnerstva. Čo znamená, že partnerské organizácie založia spoločný právny subjekt (napríklad neziskovú organizáciu, alebo aj podnikateľský subjekt).

2.2. Inštitucionálne zabezpečenie implementácie programu

PHSR obce je dokument, ktorý definuje rozvojové ciele a postupnosť krokov k stanoveným cieľom. V procese naplňania tejto stratégie je dôležité, aby bol zabezpečený koordinovaný postup jednotlivých krokov a realizácií (napr. príprava projektových zámerov, projekty v partnerstvách pre spoločný cieľ a pod.).

Hlavnou úlohou v procese realizácie a implementácie stratégie je práve koordinácia a súvŕťažnosť postupov ktorá má zabezpečiť:

- kumuláciu vnútorných zdrojov – spájanie síl a zdrojov
- zabránenie duplicite
- rozdelenie úloh v území

- poznanie sa a vzájomná komunikáciu
- vzájomnú informovanosť

Ďalšou úlohou v procese implementácie je zabezpečovať monitorovanie a spätnú väzbu naplňania priorít a cieľov, čo následne zabezpečuje:

- spätnú väzbu realizovaných projektov
- hodnotenie účinkov a dopadov
- odporúčania pre zmeny stratégie
- krátkodobý aj dlhodobý vplyv realizovaných opatrení
- a ďalšie.

Z týchto zásadných dôvodov je nevyhnutné zriadiť určitú skupinu občanov, ktorej primárnym zmyslom bude práve dohľad nad procesom implementácie PHSR obce.

Obvykle sa na úrovni obce jedná o konkrétnu skupinu občanov poverených obecným zastupiteľstvom na výkon tejto funkcie. Okrem poverenia je potrebné, aby obecné zastupiteľstvo zadefinovalo a schválilo aj kompetencie tejto „pracovnej skupiny“.

V praktickej rovine môže obecné zastupiteľstvo v Zádore využiť iba jednu cestu vytvorenia pracovnej skupiny:

1. vytvorí samostatnú pracovnú skupinu pre tento účel.

Odporúčaním je, aby v tejto pracovnej skupine boli zastúpené pokiaľ možno všetky rozhodujúce oblasti zadefinované v stratégii. V prípade obce Zádor by v pracovnej skupine mali mať zastúpenie tieto oblasti:

- **poľnohospodárstvo**
- **cestovný ruch**
- **samospráva**

Zároveň by sa tieto oblasti mali prelínať so zastúpením nasledovných skupín obyvateľstva:

- **podnikatelia**
- **dôchodcovia**
- **mládež**
- **Rómovia**

Pracovná skupina by mala mať maximálne 7 členov, tak aby bola schopná efektívne pracovať.

Konkrétnou náplňou činnosti pracovnej skupiny sú nasledovné úlohy:

- zabezpečovať súlad rozvojových zámerov územia s prioritami a opatreniami stratégie
- zostaviť spôsob hodnotenia podľa ukazovateľov programu (zodpovednosť a metodika)
- stanoviť spôsob monitoringu a koordinácie spoločných rozvojových projektov (zodpovednosť a harmonogram)
- spracovanie hodnotiacej správy za každý kalendárny rok
- pripravovať návrhy na aktualizáciu stratégie, prvýkrát najskôr v roku 2010
- raz za dva roky každoročne zabezpečiť zostavenie prehľadu finančných zdrojov na financovanie a kofinancovanie spoločných rozvojových projektov.

- podľa potreby spracovanie čiastkových akčných plánov realizácie stratégie.

Obecné zastupiteľstvo pri schvaľovaní Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Zádor na roky 2009-2015 by malo zároveň schváliť aj zriadenie jednotky pre implementáciu a dohľad nad stratégiou.

2.3. Organizačné zabezpečenie implementácie programu

Pracovná skupina vytvorená pre dohľad nad implementáciou stratégie k výkonu svojej činnosti nevyhnutne potrebuje zabezpečené organizačné zázemie.

Organizačné zabezpečenie by malo plniť nasledovné úlohy:

- zabezpečiť činnosť pracovnej skupiny
- zabezpečovať monitorovanie stratégie
- zabezpečiť informovanosť partnerov o plnení stratégie
- zabezpečiť prístup k informáciám pre prípravu rozvojových projektov
- zabezpečiť informovanosť obecného zastupiteľstva o činnosti skupiny
- a pod.

Návrh organizačnej štruktúry:

Rozhodujúci orgán:

- Zastupiteľstvo obce Zádor

Výkonný monitorovací orgán:

- Výbor (pracovná skupina) pre dohľad nad stratégiou (maximálne 7 členov),

Technické zabezpečenie:

- Obecný úrad Zádor – poverený pracovník

Monitorovanie v teréne:

- Obecný úrad Zádor
  - členovia komisií obecného zastupiteľstva
  - vyškolená skupina aktivistov

3. Základný implementačný rámec programu

3.1. Indikatívny finančný rámec programu

2009-2015	EU ŠF + nár. spoluf.	EÚ iné	Št. rozpočet	BBSK	Iné externé	Vlastné (miestne)	Spolu
Priorita 1							
Opatrenie 1.1	300			45	150	155	650
Opatrenie 1.2.	130			10	60	30	230
Opatrenie 1.3.	5			3	4	3	15
Priorita 1 spolu	435	0	0	58	214	188	895
Priorita 2							
Opatrenie 2.1	250		300	20		30	600
Opatrenie 2.2.	75		20	5			100
Priorita 2 spolu	325	0	320	25	0	30	700
Priorita 3							
Opatrenie 3.1	8		5		4	8	25
Opatrenie 3.2.	4				2	2	8
Priorita 3 spolu	12	0	5	0	6	10	33
Priorita 4							
Opatrenie 4.1	12	5	6		12	10	45
Opatrenie 4.2.	250				150	100	500
Priorita 4 spolu	262	5	6	0	162	110	545
SPOLU	1 034	5	331	83	382	338	2 173

3.2. Realizačný rámec opatření

Všeobecný cieľ I.	Zvýšiť mieru využitia miestneho potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu				
Priorita 1	ROZVOJ VIDIECKEHO CESTOVNÉHO RUCHU				
Špecifický cieľ I./1	Vybudovať služby cestovného ruchu				
	Indikatívne aktivity	Financovanie v tis. EUR			Zdroje
		celkovo	vlastné zdroje	iné zdroje	
Opatrenie 1.1.	- vidiecky dvor – miestne špeciality - vyhlídkové lety - preprava turistov povozmi, hipoturizmus - rybárstvo (využitie blízkeho rybníka a rieky Blh)	650	155	495	OP KaHR, PRV, SACR, BBSK
Rozvoj služieb a produktov cestovného ruchu					
Špecifický cieľ I./2	Zvýšiť využívanie daností obce a blízkosť kúpeľov Číž pre rozvoj turizmu				
Opatrenie 1.2.	- vybudovanie cyklotrasy - prepojenie Číž – Zádor turistickou trasou , spevnenie cesty - rekonštrukcia letiska - zachovávanie vidieckeho rázu obce - vybudovanie miestneho oddychového areálu (posedenia, besiedky)	230	30	200	PRV, ROP, BBSK, malé granty
Rozvoj infraštruktúry pre cestovný ruch					
Opatrenie 1.3.	- spoločná propagácia s kúpeľmi Číž - propagácia v rámci mikroregiónu a okresu - web stránka obce	15	3	12	PRV, BBSK, OP KaHR, malé granty
Marketing a propagácia					

Všeobecný cieľ II	Zlepšiť kvalitu infraštruktúry a životného prostredia v obci				
Priorita 2	BUDOVANIE KVALINEJ INFRAŠTRUKTÚRY A ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA V OBCI				
Špecifický cieľ II./1	Skvalitniť miestnu infraštruktúru v obci				
	Indikatívne aktivity	Financovanie v tis. EUR			Zdroje
		celkovo	vlastné zdroje	iné zdroje	
Opatrenie 2.1.	- rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci - rekonštrukcia miestneho rozhlasu - vybudovanie vodovodu - podpora budovania domových a malých skupinových čističiek	600	30	570	PRV, BBSK, MVRR SR, MŽP, OP ŽP,
Rekonštrukcia a modernizácia miestnej infraštruktúry					
Špecifický cieľ II./2	Zvýšiť úroveň a kvalitu využitia obecného majetku				
Opatrenie 2.2.	- rekonštrukcia obecného úradu - zlepšovanie vzhľadu obce - vybudovanie domu smútku	100	5	95	BBSK, PRV, MVRR SR
Rozvoj majetku obce.					

Všeobecný cieľ III	Zlepšiť kvalitu spoločenského a kultúrneho života v obci a spolupráce v obci a mikoregión				
Priorita 3	ROZVOJ SPOLOČENSKÉHO A KULTÚRNEHO ŽIVOTA OBYVATEĽOV				
Špecifický cieľ III./1	Zlepšiť spoločenský a kultúrny život obyvateľov				
	Indikatívne aktivity	Financovanie v tis. EUR			Zdroje
		celkovo	vlastné zdroje	iné zdroje	
Opatrenie 3.1.	<ul style="list-style-type: none"> - realizácia jedno rázových i trvalých aktivít na zlepšenie života a skrášlenie obce - vytvorenie a schválenie architektonických zásad obnovy a výstavby domov zachovávajúcich vidiecky ráz obce - podpora miestnych organizácií (spevokol, DHZ) - zmapovanie a obnova miestnej tradičnej kultúry - tvorba nových tradícií - podpora akcií pre občanov a návštevníkov - organizovanie akcií a aktivít pre obyvateľov obce - vybudovanie oddychového areálu	25	8	17	PRV, MK SR, granty EK, malé granty
Rozvoj spoločenského a kultúrneho života v obci					
Špecifický cieľ III./2	Zlepšiť vzájomnú spoluprácu obyvateľov a subjektov v obci a mikoregión				
Opatrenie 3.2.	<ul style="list-style-type: none"> - vytváranie partnerstiev obecných i medzi obecných pri realizácii rôznych programov a projektov, - vytváranie spoločných produktov, služieb pre obyvateľov a návštevníkov - spoločné plánovanie a programovanie na úrovni mikoregiónu - rozvoj spolupráce s partnermi v MR	10	2	8	PRV, malé granty
Podpora spolupráce v obci a mikoregión.					

Všeobecný cieľ IV	Zvýšiť mieru využitia miestneho potenciálu pre rozvoj poľnohospodárstva a služieb obyvateľom				
Priorita 4	ROZVOJ SLUŽIEB A POĽNOHOSPODÁRSTVA				
Špecifický cieľ IV./1	Modernizovať a skvalitniť poľnohospodársku výrobu a služby v obci				
	<i>Indikatívne aktivity</i>	<i>Financovanie v tis. EUR</i>			<i>Zdroje</i>
		<i>celkovo</i>	<i>vlastné zdroje</i>	<i>iné zdroje</i>	
Opatrenie 4.1.	- zlepšenie dostupnosti internetu – verejný internet - skvalitnenie obchodných služieb - budovanie sociálnych služieb	45	10	35	ESF, PRV, MPSVR, granty EK, malé granty
Rozvoj služieb v obci.					
Opatrenie 4.2.	- využitie bývalého hospodárskeho dvora - modernizácia technológií - pestovanie bioproduktov	500	100	400	PRV
Rozvoj a modernizácia poľnohospodárstva					

4. Monitoring

Monitorovanie sa uskutočňuje prostredníctvom ukazovateľov, ktoré sa vzťahujú na špeciálne ciele, objasňujú stav implementácie, výsledkov a dopadov a poukazujú na dosiahnutý vývoj vo vzťahu k akčnému plánu a financiám.

A./ Hodnotenie počas obdobia – hlavným cieľom priebežného hodnotenia je kontrola priebehu programov podľa stanovených cieľov (efektívnosť) a stanovenie dôslednej každej zmeny v sociálno-ekonomickom prostredí (relevantnosť). V zmysle tejto analýzy, priebežné hodnotenie môže odporúčať zmeny v rozdelení zdrojov v programoch a v ich implementácii.

B/ Záverečné hodnotenie – vzťahuje sa na využitie prostriedkov, účinnosť a efektivitu programu.

Monitoring stratégie v súlade s navrhovanou organizačnou štruktúrou je zabezpečovaný na dvoch základných úrovniach.

Prvou je získavanie a prvotné spracovanie informácií z terénu. K zabezpečeniu monitoringu je potrebné spracovať systém kritérií a ukazovateľov a metodiku monitoringu, tak, aby bolo možné reálne vyhodnocovať prebiehajúce procesy.

Druhou úrovňou je odborné vyhodnocovanie informácií a sledovanie plnenia cieľov, priorít a Úlohou vytvorenej pracovnej skupiny je zároveň aj spracovanie kritérií a ukazovateľov hodnotenia realizácie stratégie a metodiky jej monitoringu.

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude obsahovať nasledovné činnosti:

- každoročné hodnotenie napĺňania cieľov stanovených v PHSR,
- každoročné spracovanie plánu aktivít na nasledujúce obdobie
- vyhodnotenie dosiahnutých výsledkov ako popis stupňa realizovaných cieľov a opatrení,
- vyhodnotenie dopadov aktivít na občanov dotazníkovou formou a porovnanie s počiatočnými preferenciami občanov pri zostavovaní PHSR.

Uvedené činnosti uskutočnené v procese monitorovania umožnia zhodnotiť postup v realizácii plánovaných úloh. Znamená sledovanie výstupov, financovanie jednotlivých činností, projektov alebo etáp. Monitorovanie sa uskutočňuje prostredníctvom ukazovateľov, ktoré sa vzťahujú na špecifické ciele, objasňujú stav implementácie, výsledkov a dopadov a poukazujú na dosiahnutý vývoj vo vzťahu k finančnému plánu.

Zmyslom procesu hodnotenia je sumarizovať výstupy získané monitorovaním projektov na získanie informácií o účinnosti a efektívnosti vynaložených nákladov. Tieto informácie sa transformujú do monitorovacích a hodnotiacich správ, ktoré sa prerokovávajú na zasadnutiach pracovnej skupiny. Proces hodnotenia využíva ako svoje vstupy všetky dáta získavané v procese monitorovania. Výstupom procesu hodnotenia, resp. celého procesu monitorovania a hodnotenia, sú hodnotiace a monitorovacie správy.

Monitorovacie ukazovatele procesu implementácie programu rozvoja obce:

- vytvorenie pracovnej skupiny pre proces implementácie
- počet stretnutí pracovnej skupiny
- počet správ o implementácii PHSR
- spracovanie monitorovacích ukazovateľov pre jednotlivé opatrenia
- počet informačných aktivít a realizácii programu
- úroveň a početnosť zberu informácií v teréne

Základné monitorovacie ukazovatele plnenia programu rozvoja obce –návrh:

- počet pripravených investičných aktivít v obci
- počet zrealizovaných investičných aktivít v obci
- objem zrealizovaných investičných aktivít
- objem získaných prostriedkov z externých zdrojov
- objem aktivizovaných vnútorných zdrojov
- miera zapojenia občanov a subjektov do aktivít programu rozvoja
- miera skvalitnenia poskytovaných služieb v obci
- počet a rozsah poskytovaných služieb v obci
- miera zvýšenia kvality a pripravenosti ľudských kapacít v obci
- miera zvýšenia návštevnosti obce
- miera zviditeľnenia sa obce v regióne, v SR a EÚ
- počet a kvalita zrealizovaných občianskych aktivít
- miera skvalitnenia života občanov v obci

5. Časový harmonogram

rok	kvartál	príprava PHSR	schválenie PHSR	príprava Akčných plánov	schválenie Akčných plánov	spracovanie hodnotiacich kritérií	spracovanie metodiky monitoringu	zber údajov	spracovanie hodnotiacej správy a návrhov na doplnenie stratégie	schválenie hodnotiacej správy a zmien v PHSR	informovanie
2009	1										
	2										
	3										
	4										
2010	1										
	2										
	3										
	4										

2011	1										
	2										
	3										
	4										
2012	1										
	2										
	3										
	4										
2013	1										
	2										
	3										
	4										
2014	1										
	2										
	3										
	4										
2015	1										
	2										
	3										
	4										
2016	1										
	2										
	3										
	4										

ZÁVER

PHSR obce Zádor je spracovaný na metodickom a obsahovom podklade viacerých východiskových dokumentov a nadväzuje na PHSR Mikroregiónu Dolný Gemer z roku 2005.

Dokument má v súlade s aktuálnym znením Zákona o podpore regionálneho rozvoja dve základné časti:

- **Analyticko-strategická časť** PHSR je zameraná v prvej časti na audit územia v oblasti dostupných miestnych zdrojov (prírodných, ľudských, materiálnych, ekonomických, technických a pod.). V druhej časti sú analyzované podmienky v obci formou rôznych na seba nadväzujúcich analýz (SWOT analýzy, problémová analýzy, expertná analýza a pod. V tretej časti je spracovaná Stratégia rozvoja t.j. vízia a ciele rozvoja (strategický cieľ, všeobecné a špecifické ciele).

- **Programová časť** PHSR dopĺňa stratégiu rozvoja do formy programu, definuje priority opatrenia a indikatívne aktivity ako kľúčovej časti celého dokumentu. Následne spracováva podmienky implementácie programu z hľadiska inštitucionálneho, organizačného, finančného, monitorovacieho a časového.

Programová časť PHSR je ťažiskom celého dokumentu a môže sa prezentovať a využívať v prípade potreby aj ako samostatný dokument

Je potrebné si uvedomiť, že každý programový dokument a Program rozvoja obce zvlášť, dostáva svoj zmysel nie jeho vytvorením, ale v procese jeho realizácie

Program rozvoja obce je dôležitým strategickým, systémovým a koncepčným dokumentom pre zabezpečovanie zásadných aktivít rozvoja v zmysle definovaných cieľov, priorít, opatrení a financovania. Vzhľadom na súčasné postavenie regionálneho rozvoja v rámci Slovenskej republiky, ktorý nevytvára priame nástroje podpory v regiónoch (VÚC), je dokument PHSR účelovo a explicitne zameraný na ciele a priority rozvoja kraja. Sleduje sa tým najmä možnosť využívania nástrojov pomoci EÚ, to znamená využitie štrukturálnych fondov a kohézneho fondu.

PHSR obce Zádor je potrebné posudzovať ako dokument otvorený, ktorý sa môže dopĺňať a aktualizovať o nové aktivity podľa rozvoja sektorov a podľa úspešne realizovaných častí programu rozvoja územia. Je zrejmé, že najmä v dnešnej dobe je veľmi zložitá dokázať exaktne naformulovať prognózu rozvoja územia na dobu viac ako 5 rokov. Z tohto dôvodu je nesmierne dôležité akceptovať „živosť“ tohto dokumentu, nakoľko iba priebežným vyhodnocovaním situácie v obci, regióne a spoločnosti a následným aktualizovaním dokumentu je možné zabezpečiť jeho aktuálnosť a zmysluplosť.

Finálna verzia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Zádor na roky 2009-2015 bola spracovaná na základe pripomienok obecného zastupiteľstva.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Zádor na roky 2009-2015

Zhotoviteľ: Združenie pre rozvoj vidieka, Banská Bystrica

PhDr. Igor Pašmík,

Rok spracovania 2009

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Obce Zádor na roky 2009 -2015

PRÍLOHY

Príloha 1: Príloha 2: Záväzné regulatívy funkčného a priestorového usporiadania územia

Príloha 2: Finančné zdroje pre implementáciu PHSR – externé

Príloha 01:

Záväzné regulatívy funkčného a priestorového usporiadania územia:

I. Záväzné regulatívy funkčného a priestorového usporiadania územia

1. V oblasti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry

- 1.1. vytvárať podmienky pre prioritný funkčný a priestorový rozvoj centier osídlenia podľa ich hierarchizácie,
- 1.4. podporovať rozvoj ťažísk osídlenia nadregionálneho až celoštátneho významu **lučenecko-rimavskosobotské**, zvolensko-detvianske a žiarsko-žarnovické ťažiska osídlenia,
- 1.6. vytvárať územnotechnické podmienky pre rozvoj osídlenia v priestoroch hlavných sídelných rozvojových osí:
  - 1.6.2. zvolensko-juhoslovenskej (Zvolen - Lučenec - **Rimavská Sobota - Tornaľa** - Rožňava),
- 1.11. podporovať rozvoj vidieckeho osídlenia s cieľom vytvorenia rovnocenných životných podmienok obyvateľov,
- 1.12. vytvárať podmienky pre zachovanie rozptýleného osídlenia ako rovnocenného typu charakteristickej sídelnej štruktúry,

2. V oblasti hospodárstva

- 2.1. vytvárať územno-technické predpoklady pre rozvoj hospodárskych aktivít v území a považovať ich za prioritný podnet pre jeho komplexný rozvoj,
  - 2.1.1. prednostne sa zamerať na rozvoj pracovných príležitostí v okresoch, kde dlhodobá miera nezamestnanosti presahuje 20%, a to najmä v okresoch **Rimavská Sobota**, Veľký Krtíš, Lučenec a Revúca,
- 2.2. poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo
  - 2.2.1. rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond, podporovať jeho využívanie v celom jeho rozsahu a poľnohospodársku pôdu v kategóriách zodpovedajúcich pôdno-ekologickej rajonizácii a typologicko-produkčnej kategorizácii,

3. V oblasti rozvoja rekreácie a turistiky

- 3.1. usmerňovať rozvoj funkčno-priestorového subsystému rekreácie a turistiky v súlade s prírodnými danosťami kraja v okresoch Banská Štiavnica, Brezno, Detva, Krupina, Poltár, Revúca, **Rimavská Sobota** a Veľký Krtíš,
- 3.3. utvárať územno-technické predpoklady na rozvoj všetkých aktuálnych foriem domácej a medzinárodnej turistiky v sídlach a rekreačných útvaroch modernizáciou jestvujúcej a budovaním novej obslužnej, relaxačnej a športovej vybavenosti v zastavanom území a nadväzujúcich priestoroch, na významných medzinárodných a regionálnych cestných trasách kraja a na cykloturistických trasách všetkých kategórií ,
- 3.5. systematicky zvyšovať rozsah a kvalitu služieb v jestvujúcich turistických lokalitách s najlepšimi podmienkami na letnú turistiku a rekreáciu,
- 3.6. rozvíjať podmienky na rekreáciu a turistiku v plnom súlade so záujmami ochrany prírody a prírodných zdrojov, preorientovať ťažisko rozvoja rekreácie z voľnej krajiny do obcí s potrebným potenciálom atraktivít a vybavenosti,

4. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a pôdneho fondu

- 4.5. rešpektovať prvky územného systému ekologickej stability kraja,
- 4.7. uplatňovať pri hospodárskom využívaní území začlenených medzi prvky územného systému ekologickej stability podmienky ustanovené
  - 4.7.3. zákonom Slovenskej národnej rady č. 307/1992 Zb. o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu pre poľnohospodárske ekosystémy v kategóriách podporujúcich a zabezpečujúcich ekologickú stabilitu územia (trvalé trávne porasty),
  - 4.7.4. medzinárodnými dohovormi, ktorými je Slovenská republika viazaná pre ekosystémy mokradí majúcich medzinárodný význam najmä ako biotypy vodného vtáctva,
- 4.8. prispôbovať trasovanie dopravnej a technickej infraštruktúry prvkom ekologickej siete tak, aby bola maximálne zabezpečená ich vodivosť a homogénnosť,
- 4.9. eliminovať systémovými opatreniami stresové faktory pôsobiace na prvky územného systému ekologickej stability (pôsobenie priemyselných a dopravných exhalácií, znečisťovanie vodných tokov a pod.),
- 4.10. rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond a lesný pôdny fond ako limitujúci faktor urbanistického rozvoja územia, osobitne chrániť poľnohospodársku pôdu s veľmi vysokým až stredne vysokým produkčným potenciálom, poľnohospodársku pôdu, na ktorej boli vybudované hydromelioračné zariadenia a osobitné opatrenia na zvýšenie jej produkčnej schopnosti (produkčné sady a vinice).

5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska kultúrneho dedičstva

- 5.6. zabezpečiť dodržiavanie zásad pamiatkovej starostlivosti na území historických jadier miest a obcí nepodliehajúcich pamiatkovej ochrane zo zákona, ako aj v častiach územia so zachovanou historickou urbanistickou štruktúrou a historickým stavebným fondom,
- 5.12. rešpektovať typické formy a štruktúry osídlenia charakterizujúce jednotlivé špecifické regióny kraja vo vzťahu k stavitel'stvu, ľudovému umeniu, typickým formám hospodárskych aktivít a väzibám s prírodným prostredím,
- 5.13. uplatňovať a rešpektovať typovú a funkčnú charakteristiku sídiel mestského, malomestského a rôznych foriem vidieckeho osídlenia vrátane typického rozptýleného osídlenia strednej a južnej časti územia kraja.

7. V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry

- 7.1. vodné hospodárstvo
  - 7.1.1. rezervovať priestor pre výhľadový hlavný prívod pitnej vody a súvisiace stavby pre Pohronský skupinový vodovod, skupinový vodovod Hriňová - Lučenec - Fiľakovo, skupinový vodovod Málinec, **Rimavsko - sobotský skupinový vodovod**, Muránsky skupinový vodovod, skupinový vodovod Turček a skupinový vodovod Plachtince,
- 7.3. zásobovanie plynom a teplom
  - 7.3.1. prednostne využívať zemný plyn na zásobovanie lokalít teplom, s cieľom znížiť miestnu záťaž znečistenia ovzdušia,

9. V oblasti ochrany a tvorby životného prostredia

- 9.3. ochranu vôd realizovať ako
  - 9.3.2. špeciálnu - sprísnenú ochranu vodárenských tokov a ich povodí (povodie Hrona, Ipl'a a **Slanej**) podľa vyhlášky Ministerstva lesného a vodného hospodárstva Slovenskej socialistickej republiky č. 10/1977 Zb., ktorou sa určujú vodárenské toky a ich povodia a určuje sa zoznam vodohospodársky významných tokov,

II. Verejnoprospešné stavby

Verejnoprospešné stavby spojené s realizáciou uvedených záväzných regulatívov sú:

5. Zásobovanie pitnou vodou

- 5.1. hlavný prívod pitnej vody a súvisiace stavby,
  - 5.1.6. predĺženie Rimavskosobotského skupinového vodovodu: vetva Rimavská Sobota - Tomášovce - vodojem Tornaľa, vetva Tomášovce - Rimavská Seč, vetva Jesenské - Rimavská Seč, vetva Jesenské - Tachty,

9. Zásobovanie plynom

- 9.4. odbočka plynovodu do Rimavskej Seči (okres Rimavská Sobota,
- 9.13. plynofikácia obcí v okrese
  - h) Rimavská Sobota - Ábovce, Blhovce, Cakov, Dolné Zahorany, Dubno, Figa, Hajnačka, Hodejovec, Hrachovo, Chrámec, Janice, Jestice, Konrádovce, Lehota nad Rimavicou, Nižný Skalník, Orávka, Radnovce, Rimavská Baňa, Rimavské Brezovo, Stará Bašta, Studená, Širkovce, Tachty, Tomášovce, Valice, Veľké Teriakovce, Vlkyňa, Vyšný Skalník, Bátka, Bottovo, Čierny Potok, Drňa, Dubovec, Gemerček, Hodejov, Hostice, Hustiná, Ivanice, Jesenské, Káloša, Kráľ, Martinová, Vyšný Skalník, Petrovec, Riečka, Rimavská Seč, Rimavské Zalužany, Stránska, Šimonovce, Štrkovec, Teplý Vrch, Uzovská Panica, Večelkov, Veľký Blh, Vyšné Valice a Zádor,

10. Telekomunikácie

- 10.1. sieť digitálnych ústrední na všetkých úrovniach,
- 10.2. trasa diaľkového optického kábla v smere Lučenec – Rimavská Sobota – Tornaľa – Rožňava, Hnúšťa – Brezno, Liptovský Hrádok – Brezno,
- 10.5. trasa slučky diaľkového optického kábla v smere Tornaľa – Lučenec južne od Rimavskej Soboty.

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb možno podľa § 108 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení zákona č. 262/1992 Zb., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 199/1995 Z.z., zákona č. 229/1997 Z.z. a nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 286/1996 Z.z. pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

Príloha č. 2

Zdroje financovania PHSR obce Zádor na roky 2009-2015

Štrukturálne fondy EÚ

**NÁRODNÝ STRATEGICKÝ REFERENČNÝ RÁMEC SR
2007 -2013**

OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia	
Prioritná os - 1. Podpora rastu zamestnanosti	
Opatrenie 1.1. Podpora programov v oblasti podpory zamestnanosti a riešenia nezamestnanosti a dlhodobej nezamestnanosti	
Aktivita 1.1.1 Opatrenia aktívnej politiky trhu práce a podpory zamestnanosti	
Aktivita 1.1.2 Aktivity zamerané na modernizáciu verejných služieb zamestnanosti	
Aktivita 1.1.3 Aktivity zamerané na zlepšovanie mobility za prácou	
Aktivita 1.1.4 Aktivity zamerané na zvyšovanie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci	
Opatrenie 1.2 Podpora tvorby a udržania pracovných miest prostredníctvom zvýšenia adaptability pracovníkov, podnikov a podpory podnikania	
Aktivita 1.2.1 Podpora adaptability podnikov, podnikateľov, podnikateľských združení a regiónov	
Aktivita 1.2.2 Podpora integrovaných projektov na úrovni regiónov a SR	
Aktivita 1.2.3 Podpora cielených služieb pre podniky/ zamestnávateľov a SZČO	
Aktivita 1.2.4 Podpora tvorby nových pracovných miest vrátane podpory vytvárania nových pracovných miest v nových podnikoch a samozamestnania	
Prioritná os - 2. Podpora sociálnej inklúzie	
2.1 Podpora sociálnej inklúzie osôb ohrozených sociálnym vylúčením alebo sociálne vylúčených prostredníctvom rozvoja služieb starostlivosti s osobitným zreteľom na marginalizované rómske komunity	
Aktivita 2.1.1 Podpora zvyšovania dostupnosti, kvality a efektivity služieb starostlivosti (sociálnych služieb a opatrení sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately), ktoré zlepšujú prístup ohrozených a marginalizovaných skupín populácie na trh práce a do spoločnosti	
Aktivita 2.1.2 Aktivity zamerané na prevenciu a elimináciu násillia ako bariéry vstupu a udržiavania sa na trhu práce	

Aktivita 2.1.3 Aktivity zamerané na podporu komunitnej práce a na vyvolanie a podporovanie zmeny v rámci miestnych spoločenstiev a senzibilizačné aktivity
Aktivita 2.1.4 Podpora zvyšovania profesionality výkonu a budovanie ľudských kapacít v oblasti sociálnej inklúzie
2.2 Podpora vytvárania rovnosti príležitostí v prístupe na trh práce a podpora integrácie znevýhodnených skupín na trh práce s osobitným zreteľom na marginalizované rómske komunity
Aktivita 2.2.1 Programy vzdelávania a prípravy pre trh práce znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie s výrazným zacielením na osoby vzdialené od trhu práce s osobitným zreteľom na osoby z marginalizovaných rómskych komunít
Aktivita 2.2.2 Podpora tvorby nových pracovných miest vrátane projektov podpory samozamestnania a inovatívnych prístupov pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie a príslušníkov marginalizovaných skupín (t.j. cieľovej skupiny pre túto rámcovú aktivitu)
Aktivita 2.2.3 Programy druhej šance umožňujúce ukončenie základnej resp. strednej školy, získanie odborných zručností formou zamestnaneckej praxe s osobitným zreteľom na marginalizované rómske komunity
Aktivita 2.2.4 Programy zamerané na poskytovanie služieb zamestnanosti a vzdelávania pre zamestnancov ohrozených hromadným prepúšťaním s osobitným zreteľom na starších zamestnancov a zamestnancov s nízkym vzdelaním
Aktivita 2.2.5 Podpora mechanizmov predchádzania a eliminácie rodovej nerovnosti na trhu práce
2.3 Podpora zosúladenia rodinného a pracovného života
Aktivita 2.3.1 Podpora uľahčenia vstupu a udržania sa na trhu práce pre osoby s rodinnými povinnosťami
Aktivita 2.3.2 Aktivity zamerané na udržanie kontaktu s pracoviskom a profesionálnych zručností počas neprítomnosti na trhu práce z dôvodu plnenia rodinných povinností
Aktivita 2.3.3 Aktivity zamerané na rozširovanie podporných služieb pre zamestnancov s rodinnými povinnosťami
Aktivita 2.3.4 Podpora udržania osôb s rodinnými povinnosťami na trhu práce poskytovaním inovatívnych programov zo strany zamestnávateľov
Prioritná os 4 „Budovanie kapacít a zlepšenie kvality verejnej správy“
Opatrenie 4.1 Zlepšenie kvality služieb poskytovaných verejnou správou a neziskovými organizáciami
Aktivita 4.1.1 Podpora rozvoja ľudských zdrojov a zlepšenia kvality služieb poskytovaných verejnou správou
Aktivita 4.1.2 Podpora fungovania inštitúcií na pro klientsky orientovaný systém v rámci ďalšieho vzdelávania
Aktivita 4.1.3 Podpora rozvoja ľudských zdrojov a zlepšenia kvality služieb poskytovaných neziskovými organizáciami

OP Vzdelávanie	
Prioritná os 2 - Ďalšie vzdelávanie ako nástroj rozvoja ľudských zdrojov	
Opatrenie 2.1. Podpora ďalšieho vzdelávania	
Aktivita 2.1.1. Zvyšovanie kvality ďalšieho vzdelávania	
Aktivita 2.1.2. Rozvoj ľudských zdrojov v ďalšom vzdelávaní	
Aktivita 2.1.3. Podpora učiacich sa regiónov a vytvárania sietí v ďalšom vzdelávaní	
Aktivita 2.1.4. Podpora ďalšieho vzdelávania v jednotlivých sektoroch	
Aktivita 2.1.5. Uľahčenie prístupu k ďalšiemu vzdelávaniu	
Aktivita 2.1.6. Podpora diverzifikácie foriem financovania ďalšieho vzdelávania	
Aktivita 2.1.7. Rozvoj kľúčových kompetencií prostredníctvom ďalšieho vzdelávania	
Aktivita 2.1.8. Zlepšenie priechodnosti medzi sektormi a úrovňami formálneho, neformálneho a informálneho vzdelávania	
Prioritná os 3 - Podpora vzdelávania osôb s osobitými vzdelávacími potrebami	
3.1. Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít	
Aktivita 3.1.1. Podpora prístupu príslušníkov MRK k vzdelávaniu na všetkých stupňoch škôl	
Aktivita 3.1.2. Podpora individuálneho prístupu a rozvoj alternatívnych foriem a nástrojov vyučovania	
Aktivita 3.1.3. Ďalšie vzdelávanie príslušníkov MRK	
Aktivita 3.1.4. Ďalšie vzdelávanie osôb a podpora spolupráce inštitúcií pracujúcich v oblasti integrácie príslušníkov MRK do spoločnosti	
3.2. Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne osôb s osobitými vzdelávacími potrebami	
Aktivita 3.2.1. Podpora prístupu osôb s osobitými vzdelávacími potrebami k vzdelávaniu na všetkých stupňoch škôl	
Aktivita 3.2.2. Podpora individuálneho prístupu a rozvoj alternatívnych foriem a nástrojov vyučovania	
Aktivita 3.2.3. Ďalšie vzdelávanie osôb s osobitými vzdelávacími potrebami	
Aktivita 3.2.4. Ďalšie vzdelávanie osôb a podpora spolupráce inštitúcií pracujúcich v oblasti integrácie občanov s osobitými vzdelávacími potrebami do spoločnosti	

OP Zdravotníctvo	
Prioritná os - 2. Podpora zdravia a predchádzanie zdravotným rizikám	
Opatrenie 2.1. Rekonštrukcia a modernizácia zariadení ambulantnej zdravotnej starostlivosti	
Aktivita 2.1.1. Modernizácia, rekonštrukcia, budov	
Aktivita 2.1.2. Dodávka zdravotníckej techniky – high technology	
Aktivita 2.1.3. Dodávka a výmena morálne zastaraného IT a iného prístrojového vybavenia - štruktúrovaná kabeláž	

OP Informatizácia spoločnosti	
Prioritná os 1 - Elektronizácia verejnej správy a rozvoj elektronických služieb	
Opatrenie 1.2 Elektronizácia verejnej správy na miestnej a regionálnej úrovni	
1. 1. Rozvoj zdieľaných služieb eGovernmentu na regionálnej a miestnej úrovni	
1.2. Rozvoj špecializovaných služieb eGovernmentu na regionálnej a miestnej úrovni	
Prioritná os 2 - Rozvoj pamäťových a fondových inštitúcií a obnova ich národnej infraštruktúry	
Opatrenie 2.1 Zlepšenie systémov získavania, spracovania a ochrany obsahu zo zdrojov pamäťových a fondových inštitúcií	
Opatrenie 2.2 Digitalizácia obsahu pamäťových a fondových inštitúcií, archivovanie a sprístupňovanie digitálnych dát	
Prioritná os 3 - Zvýšenie prístupnosti k širokopásmovému internetu	
3.1 Rozvoj a podpora trvaloudržateľného využívania infraštruktúry širokopásmového prístupu	

OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast	
Prioritná os 1 Inovácie a rast konkurencieschopnosti	
Opatrenie 1.1. Inovácie a technologické transfery	
Aktivita 1.1.1 Aktivity zamerané na modernizáciu strojov, prístrojov a zariadení, vybavenie skúšobní a technológií s cieľom zvýšenia konkurencieschopnosti a pridanej hodnoty vrátane nevyhnutného hardware a software,	
Aktivita 1.1.2 Aktivity zamerané na modernizáciu strojov, prístrojov a zariadení, s cieľom znižovania a odstraňovania negatívnych vplyvov priemyslu a služieb na životné prostredie vrátane nevyhnutného hardware a software,	
Aktivita 1.1.3 Malé stavebné úpravy, rekonštrukcia prevádzkových priestorov súvisiace s inováciou, ktoré výhradne úzko súvisia so zabudovaním nových strojov, prístrojov a zariadení, výrobných postupov a technológií (do oprávnených aktivít nespádajú ako	

oprávnené náklady rekonštrukcie budov a výstavba nových priestorov);
Aktivita 1.1.4 Podpora tvorby pracovných miest prostredníctvom rozvoja podnikania,
Aktivita 1.1.5 Účasť slovenských výrobcov na veľtrhoch a výstavách v SR a v zahraničí, na medzinárodných obchodných misiách a konferenciách, účasť podnikateľov na subkontrakčných veľtrhoch,
Aktivita 1.1.6 Vývoj a zavádzanie aplikácií elektronického obchodu,
Aktivita 1.1.7 Ďalšie podobné oprávnené aktivity, ktoré podporujú ciele opatrenia.
Opatrenie 1.2 Podpora spoločných služieb pre podnikateľov
Aktivita 1.2.1. Výstavba a revitalizácia infraštruktúry hnedých priemyselných parkov; (podpora rekonštrukcie a modernizácie bývalých priemyselných a podnikateľských lokalít pre ďalšie trvalo udržateľné investície na sanáciu a obnovu verejnej infraštruktúry podporujúce podnikanie),
Aktivita 1.2.2. Budovanie infraštruktúry zelených priemyselných parkov – výnimočne s veľkým socio-ekonomickým dopadom pre región po odsúhlasení MH SR,
Aktivita 1.2.3. Výstavba a vybavenie hmotnej infraštruktúry (rekonštrukcia, alebo výstavba budov a technologických priestorov vrátane sietí),
Aktivita 1.2.4. Iné aktivity nešpecifikované súvisiace s projektom
Aktivita 1.2.5. Realizácia projektu pre ochranu spotrebiteľa,
Aktivita 1.2.6. Ďalšie oprávnené aktivity, ktoré podporujú ciele opatrenia.
Opatrenie 1.3 Podpora inovačných aktivít v podnikoch
Aktivita 1.3.1 Podpora v priemysle zameraná na systematické získavanie nových poznatkov a ich praktické využitie pri vývoji nových výrobkov, procesov, technologických postupov a zariadení alebo služieb alebo pri podstatnom zdokonalení existujúcich výrobkov, procesov, technologických postupov a zariadení alebo služieb (vrátane špecializovaného poradenstva pri vypracovávaní dokumentácie kvality v procese riadenia kvality, pri implementácii systémov manažérstva kvality),
Aktivita 1.3.2. Podpora inovácií v priemysle a službách, usmernenie výsledkov výrobného výskumu do plánu, projektu, úpravy alebo návrhu nového, zmeneného alebo vylepšeného výrobku, postupu alebo služby určených na predaj alebo prenájom a ich systematické využívanie pri výrobe materiálov, zariadení, systémov, metód a postupov. Výstupom tohto procesu môže byť aj zhotovenie prvého nekomerčného prototypu a jeho overenie (vrátane výroby skúšobných stavov); analýza uskutočniteľnosti, tvorba konštrukčnej dokumentácie vrátane zakúpenia výpočtových a konštrukčných hardware a software na riadenie dát,
Aktivita 1.3.3. Technické štúdie realizovateľnosti – analýza napr. technických riešení na úrovni patentov a úžitkových vzorov, inovatívnych aktivít z ekonomického, technického a technologického aspektu realizovateľnosti v praxi,
Aktivita 1.3.4. Príprava a budovanie systémov manažérstva kvality a externého predcertifikačného a certifikačného procesu súvisiaceho so zavádzaním systému manažérstva kvality. Oprávnenými projektmi sú projekty zamerané na zavádzanie systémov manažérstva kvality v súlade s medzinárodnými normami ISO 9000, ISO 14000, EMAS, VDA, BS, QS, Správnej výrobnéj praxe, Správnej laboratórnej praxe, HACCP a ISO/TS 16 949, prípadne ďalších systémov, ktoré zvyšujú konkurencieschopnosť podnikateľov v podporovaných oblastiach,
Aktivita 1.3.5. Podpora predcertifikačného auditu pre overenie stavu, v akom sa podnik nachádza po príprave, t.j. po absolvovaní školení, odborného poradenstva a konzultáciách,
Aktivita 1.3.6. Podpora projektov spojených s priemyselno-právnou ochranou vynálezov, úžitkových vzorov, ochranných známok a dizajnov na Slovensku a v zahraničí,

Aktivita 1.3.7. Podpora projektov spojených s uplatňovaním nových metrologických postupov a harmonizáciou systémov kalibrácie,
Aktivita 1.3.8. Podpora projektov spojených so získaním akreditácie a certifikácie na Slovensku a v zahraničí,
Aktivita 1.3.9. Podpora účasti slovenských výrobcov na zasadnutiach technických komisií európskych a medzinárodných normalizačných organizácií,
Aktivita 1.3.10. Podpora projektov na tvorbu nových a aplikovaných technických noriem do praxe,
Aktivita 1.3.11. Ďalšie podobné oprávnené aktivity, ktoré podporujú ciele opatrenia.

Prioritná os 2 Energetika

Opatrenie 2.1 Zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike

Aktivita 2.1.1. Úspory energie vo všetkých oblastiach priemyslu a služieb vrátane izolácie stavebných objektov za účelom zlepšenia ich tepelno-technických vlastností,
Aktivita 2.1.2. Vysokoúčinná kombinovaná výroba elektriny a tepla,
Aktivita 2.1.3. Využívanie obnoviteľných energetických zdrojov, tzn. výstavba, modernizácia alebo rekonštrukcia: malých vodných elektrární, zariadení na energetické využitie biomasy, bioplynu, zariadení na výrobu biopalív a bioplynu, zariadení na využitie slnečnej energie, zariadení na využitie geotermálnej energie,
Aktivita 2.1.4. Rekonštrukcia a modernizácia existujúcich energetických zdrojov na báze fosílnych palív za účelom zvýšenia účinnosti zariadení alebo za účelom využívania obnoviteľných zdrojov energie,
Aktivita 2.1.5. Rekonštrukcia existujúcich tepelných zariadení na rozvod tepla (napr. zlepšenie izolácie potrubných rozvodov, zavádzanie systémov na sledovanie úniku tepla, rekonštrukcia odovzdávajúcich staníc tepla a iné),
Aktivita 2.1.6. Ďalšie podobné oprávnené aktivity, ktoré podporujú ciele opatrenia.

Opatrenie 2.2 Budovanie a modernizácia verejného osvetlenia pre mestá a obce a poskytovanie poradenstva v oblasti energetických úspor

Aktivita 2.2.1. Aktivity spojené s budovaním a modernizáciou verejného osvetlenia pre obce a mestá (verejný sektor),
Aktivita 2.2.2. Individuálny projekt na podporu osvetly poskytovanej SIEA v rámci efektívneho využívania energií a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vrátane zvýšenia informovanosti širokej verejnosti.

Prioritná os 3 Cestovný ruch

Opatrenie 3.1 Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu

Aktivita 3.1.1. Podpora budovania mikroinfraštruktúry k strediskám CR, t.j. najmä mikroinfraštruktúry, ktorá sama o sebe neprodukuje zisk (parkoviská, inžinierske siete, verejné sociálne zariadenia, odpočívadla, orientačné tabule a pod.),
Aktivita 3.1.2. Výstavba nových a modernizácia existujúcich zariadení cestovného ruchu (napr. obnova kúpeľníctva, doplnkové a športové služby, kúpaliská, lyžiarske lanovky a vleky, využitie banských diel na CR, využitie lokalít priemyselného dedičstva pre cestovný ruch, atď.),
Aktivita 3.1.3. Vytváranie nových atrakcií v regiónoch (napr. areálov pre športovcov či už letných alebo zimných, atď.),
Aktivita 3.1.4. Podpora obnovy pamiatkových území, tematických kultúrnych trás a rekonštrukcia kultúrnych a historických objektov a zariadení so zámerom ich využitia na

účely cestovného ruchu; zahrňujúcich aj lokality UNESCO zapísané, ale aj navrhované na zápis do zoznamu UNESCO,
Aktivita 3.1.5. Podpora manažmentu voľného času,
Aktivita 3.1.6. Podpora výstavby a obnovy lyžiarskych tratí, vodných mól, prístavísk a pod.,
Aktivita 3.1.7. Ďalšie podobné oprávnené aktivity, ktoré podporujú ciele opatrenia.
Opatrenie 3.2 Rozvoj informačných služieb cestovného ruchu, prezentácie regiónov a Slovenska
Aktivita 3.2.1. Rozvoj informačných služieb cestovného ruchu - pokračovania v tvorbe Národného jednotného informačného systému cestovného ruchu, zber informácií do NUTIS-u TIK-mi, vytváranie a činnosť turisticko-informačných kancelárií a pod.,
Aktivita 3.2.2. Tvorba informačných a prezentačných materiálov, účasť na propagačných a prezentačných aktivitách cestovného ruchu, podpora prezentácie SR v zahraničí ako atraktívnej turistickej destinácie, a pod.

Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka

PROGRAM ROZVOJA VIDIEKA SR 2007-2013
Os 3. Zvýšenie konkurencieschopnosti sektoru poľnohospodárstva a lesného hospodárstva
1.1. Modernizácia fariem
1.2. Pridávanie hodnoty do poľnohospodárskych produktov a produktov lesného hospodárstva
1.3. Infraštruktúra týkajúca sa rozvoja a adaptácie poľnohospodárstva a lesného hospodárstva
1.4. Zvýšenie hospodárskej hodnoty lesov
1.5. Odbytové organizácie výrobcov
1.6. Odborné vzdelávanie a informačné aktivity
1.7. Využívanie poradenských služieb
Os 2 . Zlepšenie životného prostredia a krajiny
2.1.Opatrenia zamerané na trvalo udržateľné využívanie poľnohospodárskej pôdy
2.1.1. Platby za znevýhodnené prírodné podmienky v horských oblastiach a platby v ostatných znevýhodnených oblastiach
2.1.2. Platby v rámci sústavy NATURA 2000 a platby súvisiace so smernica 2000/60/ES
2.1.3. Agroenvironmentálne platby
2.2.Opatrenia zamerané na trvalo udržateľné využívanie lesnej pôdy
2.2.1. Prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy

2.2.2. Platby v rámci sústavy NATURA 2000 – lesná pôda
2.2.3. Lesnícko-environmentálne platby
2.2.4. Obnova potenciálu lesného hospodárstva a zavedenie preventívnych opatrení
Os 3. Kvalita života vo vidieckych oblastiach
3.1. Vytváranie pracovných príležitostí na vidieku
3.2. Podpora vzdelávacích aktivít
3.3. Vzdelávanie a informovanie
3.4. Obnova a rozvoj obcí
3.4.1. Základné služby pre ekonomiku a vidiecke obyvateľstvo
3.4.2. Obnova a rozvoj dedín
3.5. Získavanie zručností, ožiovovanie a vykonávanie stratégií miestneho rozvoja
Os 4. Leader
4.1. Implementácia integrovaných stratégií rozvoja územia
4.2. Vykonávanie projektov spolupráce
4.3. Chod miestnej akčnej skupiny

Štátne zdroje SR

NÁRODNÉ DOTÁCIE A GRANTY
Dotácia na zabezpečenie verejnoprospešných služieb podľa výnosu Ministerstva financií SR č. 26825/2005 – 441 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva financií Slovenskej republiky (z výťažku lotérií).
Podpory na jednotlivé účely z prostriedkov Štátneho fondu rozvoja bývania podľa Nariadenia vlády č. 637/2004 Z.z. (podľa § 16 ods. 1 zákona č. 607/2003 Z. z. o Štátnom fonde rozvoja bývania v znení neskorších predpisov).
Dotácie na osobitné účely.
- financovanie významných investícií schválených vládou,
* záujmové združenie právnických osôb na obstaranie dlhodobého hmotného a nehmotného majetku vzťahujúceho sa na zriadenie nového podniku, rozšírenie existujúceho podniku alebo začatie činnosti, ktorá si vyžaduje podstatnú zmenu vyrábaných tovarov alebo zmenu výrobného procesu v existujúcom podniku, a to pomocou racionalizácie, diverzifikácie alebo modernizácie, o ktorých rozhodla vláda,
* obec

Dotácie pre občianske združenia ktorého činnosť je zameraná na sociálnu oblasť, na podporu rozvoja sociálnej starostlivosti a sociálnej pomoci, na humanitnú starostlivosť, na výkon osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi, na stravu a školské potreby, na motivačný príspevok podľa výnosu Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 3749/2005-II/1 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.

Národné projekty zamestnanosti v zmysle zákona č. 5/2004 Z.z o službách zamestnanosti.

- v rámci národných projektov realizovaných Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny SR sa jedná zväčša o nárokové príspevky pridelené jednotlivcom, tzv. konečným užívateľom.

- nenávratné finančné príspevky podľa §§ 49,50,56,57,59 a 60 alebo výzvy podľa § 54 zákona NR SR č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o službách zamestnanosti). – v súlade so SCHÉMOU POMOCI DE MINIMIS na podporu zamestnanosti, evidovanou a schválenou Ministerstvom financií SR pod číslom Schéma DM – 1/2007

Národný program rozvoja športu

- podprogram 02601 - šport pre všetkých a záujmová činnosť na školách,

Grantový systém Ministerstva kultúry SR podľa Výnosu č. MK-12947/05-/30493 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.

- a) tvorby a šírenia kultúrnych hodnôt,
- b) ochrany a rozvoja kultúrneho dedičstva,
- c) zahraničných kultúrnych aktivít a medzinárodných kultúrnych aktivít celoslovenského významu,
- d) kultúrnej tvorivosti a voľnočasových kultúrnych aktivít,
- e) vzdelávacích programov v kultúre,
- f) rozvoja kultúry národnostných menšín,
- g) kultúrnych aktivít zdravotne postihnutých alebo inak znevýhodnených skupín obyvateľstva.

Ministerstvo školstva SR - Programy finančnej podpory aktivít detí a mládeže na roky 2009 - 2011

Adam 1, 2, 3

Úrad splnomocnenkyne pre Rómske komunity

Grantová schéma

Úrad vlády SR

Projekty pre Akčný plán predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie na obdobie rokov

Iné zahraničné zdroje

NADNÁRODNÉ PROGRAMY
Finančný mechanizmus EHP a Nórsky finančný mechanizmus
Blokový grant pre environmentálne mimovládne organizácie (EMVO)

<ul style="list-style-type: none"> - Podpora trvalo udržateľného rozvoja - Zachovanie európskeho kultúrneho dedičstva - Rozvoj ľudských zdrojov - Zdravie a starostlivosť o deti - Regionálna politika a cezhraničné aktivity
Blokový grant v sociálnej oblasti -
a) pomoc rodinám a deťom v núdzi a/alebo v krízových situáciách, b) pomoc mladým ľuďom a dospelým pri stimulácii ich ďalšieho rozvoja, c) inštitucionálny rozvoj MVO poskytujúcich sociálne a komunitné služby
Blokový grant pre MVO
I. Priorita: podpora ochrany ľudských práv II. Priorita : podpora práva na rovnaké zaobchádzanie III. Priorita: posilnenie súdnictva IV. Priorita: posilnenie multikultúrneho prostredia
International Visegrad Fund
Strategické granty
Štandardné granty
Malé granty
Komunitárne programy EÚ
Culture programme 2007 – 2013
<ul style="list-style-type: none"> - podporiť medzinárodnú mobilitu pracovníkov v kultúrnom sektore - zvýšiť medzinárodnú cirkuláciu pracovníkov a kultúrnych a umeleckých produktov, - zlepšiť interkultúrny dialóg
Program Spoločenstva v oblasti zamestnanosti a sociálnej solidarity – Progress
<ul style="list-style-type: none"> - zamestnanosť - sociálna ochrana a začlenenie - pracovné podmienky - antidiskriminácia - rovnosť pohlaví
EURES (European Employment Services) – (Európske služby zamestnanosti)
Programme of Community Action in the field of Public Health (2003-2008) – (Akčný program Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008))
Interreg IV C
Regionálne iniciatívy (interregionálne kooperačné projekty)
Europe for citizens Programme 2007 – 2013
<ul style="list-style-type: none"> - aktívne európske občianstvo: účasť a demokracia v Európe; - interkultúrny dialóg; - občianska prosperita v Európe: zamestnanosť, sociálna kohézia a trvalý rozvoj;
Program Mládež v akcii 2007-2013
Akcia 1. Mládež pre Európu
Akcia 2. Európska dobrovoľnícka služba
Akcia 3. Mládež vo svete
Akcia 4. Systémy podpory mládeže
Akcia 5. Podpora pre európsku spoluprácu v oblasti mládeže
Central Europe

Iné malé granty

MALÉ GRANTY		
Citibank	Komunitný rozvoj,	vzdelávanie v oblasti finančného vzdelávania mladých ľudí a znevýhodnených skupín. Chce im umožniť získať praktické informácie z oblasti účtovníctva, investovania, finančného manažmentu a podobne.
	Vzdelávanie	podpora projektom verejnoprospešného charakteru, ktoré riešia skutočné potreby komunity v danom regióne a sú realizovateľné pomocou dobrovoľnej práce čo najväčšieho počtu ľudí
Nadácia pre deti Slovenska	Hodina deťom	kvalita života, mladých ľudí a detí, podpora organizácií a spolupráce
Slovensko-český ženský fond	Proti násiliu páchanému na ženách	vytvorenie lokálnych a regionálnych koalícií proti násiliu s cieľom zainteresovať do riešenia problému násilia páchaného na ženách aktérov verejnej a štátnej správy, vytvorenie stratégie pre udržateľné financovanie služieb poskytovaných ženám, na ktorých bolo páchané násilie, preventívne programy proti násiliu páchaného na ženách, zlepšenie kvality poskytovaných služieb.
Konto Orange	Šanca pre Váš región	podpora aktívnych občanov pre rozvoji svojho regiónu, obce
	Hľadá sa dobrý nápad	oživenie kultúrneho či športového života mladých ľudí, príležitostí na neformálne vzdelávanie či dobrovoľnícke aktivity
	Vykročme si v ústrety	podpora zmysluplného trávenia voľného času ľudí s postihnutím ako aj vytvorenie priestoru na prezentáciu ich zručností, schopností a nadania.
Centrum pre filantropiu Baumit	Tu sa nám páči tu chceme žiť	účasť ľudí, ktorí v danej lokalite bývajú alebo pracujú, ich ochota pomôcť pri premene verejného priestranstva svojou dobrovoľníckou prácou, materiálnou pomocou, myšlienkami, nápadmi
Nadácia Pontis a T-mobile	Hľadáme ďalší zmysel - pre zamestnanie	odborná asistencia pri umiestňovaní zdravotne postihnutých na trhu práce
	Hľadáme ďalší zmysel - pre talent	projekty na rozvoj talentu detí a mládeže so zmyslovým postihnutím
	Zamestnanecký grantový program Accenture	zvýšenie kvality života v miestnych komunitách, kde žijú alebo pôsobia zamestnanci Accenture
Nadácia pre deti Slovenska	Raz Ročne Spoločne!!!	umožniť zdravotne postihnutým deťom a mladým ľuďom prekonať následky zdravotného znevýhodnenia a napomáhať ich sociálnej a výchovno-vzdelávacej integrácii.
Nadácia Ekopolis	Živé chodníky 2008	bodovanie a oprava turistických trás a informačných turistických panelov
	Ľudia pre stromy	výsadba prirodzených, vhodných drevín, oživovanie krajiny plošnou a vertikálnou zeleňou, ktorá zvyšuje estetickú hodnotu územia, rovnako i záchranu vzácnych stromov, obnovu parkov, výsadbu zelene v okolí škôl, vo verejných záhradách a zveľaďovanie zelených plôch.
	Greenways 2008	- budovanie trás pre chodcov, cyklistov, lyžiarov, bežcov, vozičkarov, vodákov atď. (technické a terénne úpravy, spevnenie povrchu, drobné stavby a konštrukcie a pod.); - vertikálne a horizontálne značenie trás (na stĺpikoch, na stromoch v lesoparku/parku a pod; na asfalte a pod., s rešpektovaním relevantných noriem a predpisov); - slávnostné otvorenie greenway.

SOCIA	Pomoc pre rodiny	podporuje aktivity zamerané na zlepšenie podmienok života detí so zdravotným postihnutím alebo dlhodobo chorých detí a mládeže do 25 rokov - špeciálne kompenzačné alebo rehabilitačné pomôcky, - operácie a iné komplikované zdravotnícke úkony
Stredoeurópska nadácia - CEF	Škola, ktorej to myslí	cieľom projektu je naučiť žiakov namiesto pasívneho memorovania veľkého množstva učiva, ktoré aj tak rýchlo zabudnú, aktívne získavať informácie, vedieť ich správne spracovať a ciele využívať v praxi. Projekt ponúka učiteľom inovačné metódy na dosiahnutie tohto cieľa.
	Podpora výstavby viacúčelových ihrísk	výstavbu viacúčelového ihriska s rozmermi minimálne 33 x 18m, s umelým trávnatým povrchom, ktoré sa budú môcť využívať celoročne, nezávisle od počasia, minimálne na 3 druhy športov z nasledovných druhov športov: futbal, hádzaná, basketbal, volejbal, tenis, nohejbal
	Vážime si kultúru a umenie	prispieť k prelomeniu geografických, kultúrnych a finančných bariér, ktoré bránia umelcom a manažérom kultúry v spolupráci na území stredoeurópskeho regiónu. V rámci programu budú uprednostnené medzinárodné projekty, ktoré spĺňajú kritériá kreativity, kooperácie a kontinuity.
Nadácia SPP	Mimo grantových výziev	kultúra, sociálne projekty, podpora zdravia,
	Opora 2008	vzdelávanie a integrácia sociálne znevýhodnených skupín
Nadácia otvorenej spoločnosti (OSF)	Podpora inovatívnych projektov	rovnosť príležitostí a rozvoj mimovládneho neziskového sektora
	Harm Reduction	protidrogové aktivity
	East East: Partnerstvo bez hraníc	medzinárodná spolupráca občianskej spoločnosti
	Sme si rovní 3	inovatívne prístupy v boji proti diskriminácii znevýhodnených skupín
	Zdravie Rómov 2008	zlepšenie hygieny, prístupu k zdravotnej starostlivosti a službám a životných podmienok obyvateľov rómskych komunít
	Program malých grantov 2008	aktivity zamerané na posilnenie mechanizmov inklúzie, zodpovednosti a participácie, ako aj na vytváranie partnerstiev s verejným a súkromným sektorom a ostatnými mimovládnyimi organizáciami s cieľom podporovať miestne vlastníctvo, prinášať inovatívne riešenia a posilniť aktívnu účasť chudobnej a marginalizovanej populácie.
Nadácia Tatra banky	Pomôžeme	podporuje ľudí, jednotlivcov, alebo inštitúcie (mimovládne organizácie, obce, školy) ktorí sa bez vlastného pričinenia ocitli v núdzovej, kritickej situácii, boli postihnutí katastrofou prírodnou (povodeň, víchrice, zemetrasenie, a pod.), spoločenskou (vojnový konflikt, krádež, a pod.) alebo civilizačnou (požiar, epidemiologické ochorenie, a pod.). O podporu môžu požiadať aj organizácie, ktoré poskytujú primárnu pomoc ľuďom, ktorí sa bez vlastného pričinenia ocitli v núdzovej, kritickej situácii

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Zádor na roky 2009-2015

Zhotoviteľ: Združenie pre rozvoj vidieka, Banská Bystrica, 2009